

Nepriklausoma LIETUVA Independent Lithuania

Nr. 25 (168) KAINA 10 c.

MONTREAL, 1950 m. BIRŽELIS (JUNE) 22 d.

PRICE 10 c. X METAL

PABALTIJO BYLA TARPTAUTINĖN VIEŠUMON!

PROTESTO REZOLIUCIJA

1939 m. rugpjūčio 23 d. ir rugsėjo 28 d. Maskvoje Ribben trope ir Molotovo pasirašytas slaptas susitarimas sudarė konspiraciją prieš pasaulio tautą ir tuo pačiu tiesioginį Baltijos tautų laisvės pažeidimą. Sovietų vyriausybė šio susitarimo įgalinta ėmėsi Baltijos valstybių nepriklausomybės likvidavimo. Sulaužydama tarptautinę teisę, nežiūrint Sovietų vyriausybės pasirašytų sutarčių, 1940 metų birželio mėnesio viduryje Baltijos valstybės buvo Sovietų kariuomenės užimtos.

Prieš 10 metų J. A. Valstybių vyriausybė šį Sovietų aktą pavadino stipresnio kaimyno „klasingu procesu“ ir „plėšikiškais veiksmais“. Komunistų žygis į Europą prasidėjo prieš 10 metų prievartos okupavimu laisvųjų Baltijos valstybių.

Komunistai žudo ir plėšia mūsų tautas ir ir smaugia mūsų tautinę kultūrą. 1940 — 1941 metais birželio 13 — 14 d. 1941 metais areštuoti ir išvežti skaičius sudarė: 59,967 estai, 34,250 latvių ir 50,000 lietuviai.

Šiuo metu neįmanoma nustatyti išvežtųjų, įkalintų ir išduktų baltiečių skaičiaus. Pagal turimas žinias, tarpe 15 000 000 kalinių sovietinėse koncentracijos stovyklose, 1,200 000 yra lietuviai, latvių ir estų iš bendrojo visų Baltijos valstybių 6,000, 000 gyventojų skaičiaus.

Kodėl pasaulis nesima jokios akcijos kovai su šiais genocido nusikaltimais?

Mes prasime:

1) iškelti Jungtinėse Tautose reikalavimą, kad Sovietų okupacinės pajėgos pasitrauktų iš Baltijos valstybių, kad jos galėtų laisvai išsivirti demokratinės vyriausybės pagal jų pačių pasirinkimą;

2) vardan žmogiško padomumo ir vardan žmoniškumo teisės, reikalauoti, kad Sovietų Sąjunga paleistų nekaltai įkalintus ir visus į Sov. Rusiją išvežtuosius;

3) kad demokratinės valstybės pareikalautų pastatyti prieš tarptautinį teisimą genocido nusikaltėlius;

4) patikinti spaudoje esančias Baltijos tautas, kad jų laisvės aspiracijos bus remiamos.

Šiandien, prisimindami išvežtuosius Sibire, įkalintus, nužudytus ir moraliniai ir fiziškai spaudžiamus, esame dėkingi Kanados ir Amerikos tautoms už suteiktą mums prieglaudą.

Mūsų nuostatus noras yra parodyti tikrąją padėtį už geležinės uždangos, duodant galimybę visiems kanadiečiams suprasti tremtinių likimą. Tai turėtų būti įspėjimas tiems, kurie neįsivaizduoja ir dažnai nesupranta komunistų pragariško melo.

Montrealio Estų
Bendruomenė,
Montrealio Latvių
Bendruomenė,
Montrealio Lietuvių
Bendruomenė.

JUNGTINĖS TAUTOMS
(U. N. O.)

Lietuvių, latvių ir estų mitingą, įvykusio 1950 m. birželio mėn. 18 d. Toronto, Kanadoje, rezoliucija.

Kanadoje, Toronto mieste gyvenantieji lietuviai, latviai ir estai, susirinkę į daugtūkstėtinį mitingą, prisiminti šių tautų genocidą, bolševikų pradėtą Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje

je prieš dešimtį metų, t. y. 1940 m. birželio mėn. 15 dieną, kreipiasi į Jungtinių Tautų Organizaciją, kaip didžiausią šių dienų politinį autoritetą, su prašymu panaudoti savo įtaką šiai XX amžiaus gėdai sulaikyti.

Jungtinių Tautų organizacijos visumos susirinkimas, įvykęs Paryžiuje 1948 m. XII. 9 d., visais balsais (kartu balsuojant ir Sovietų Sąjungos bloku) priėmė Genocido Konvenciją. Šioje Konvencijoje nusikalstamais genocido veiksmais laikoma: grupinis žmonių žudymas, grupinis fizinis ar psichinis žalojimas, išstūmimas žmonių grupės į tokias gyvenimo sąlygas, kuriose žmonės fiziškai visai ar iš dalies sunykta.

Visa tai jau dešimtį metų vykdoma bolševikų pavergtoje Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. Vykdo Sovietų Sąjunga, Jungtinių Tautų narys, priėmęs Genocido Konvenciją. Vykdo žiauriausiais būdais ir tokiu tempu, kad, jei padėtis nepasikeis, per sekantį dešimtį metų šių tautų nebebus.

Kaip pavyzdį galime paminėti Lietuvą. Pačių mūsų statistikos duomenimis 1940 metais Lietuvoje buvo 3 mil. gyventojų, 1948 — 2,3 mil., o 1949 tik 1,7 mil. Vadinas, apie pusę šios tautos jau yra

sunaikinta.

Genocidas šiose tautose vykdomas keliais būdais: a) individualiais suėmimais, žiauriausiais kankinimais ir žudymais kalėjimuose, b) masinėmis gyventojų deportacijomis į priverčiamųjų darbų stovyklas Sibire, kur dėl sunkaus dar

bo ir bado žmonės teišgyvena 2 — 4 metus, ir c) priverstina ūkių kolektyvizacija, pakertant visus ekonominius žmonių gyvenimo pagrindus.

Toronto lietuviai, latviai ir estai, liūdnėdami dėl istorijoje negirdėto didelio % tautos žuvusių, bado mirusių ir nukan-

ktų, kreipiasi per Jungtines Tautas į viso kultūringojo pasaulio sąžinę su šauksmu pamatyti, kas dedasi, ir iškelti pagalbos ranką.

Baltų tautos apeliuoja į U. N. O., kad ji šitai baisiai raudonajai okupacijai padarytų galą.

VASARA NEPRIKLAUSOMOJE LIETUVOJE

Komunistai galvotrūkčiais ruošia karą

Kiek atom. bombų turi rusai?

„Montreal Satri“ deda citatą karškos eksperto, JAV karo laivyno komand. William T. Greenhalgh, kuris nurodo pasiremiąs „tam tikros įstaigos“ (greičiausia kairnės žvalgybos) pranešimais, kartu pridurdamas, kad net rusai negali išlaikyti savo pasapčių.

Rusai ši rudenį jau turės 6 atomines bombas ir greit galės jų gamybą pakelti ligi 25 per metus.

„New York Times“, laikomas geriausiai informuotas JAV dienraštis, jau anksčiau nugastavo (taip pat pasiremdamas ekspertų žiniomis), kad rusai artėja iki 4 atom. bombų per savaitę, nors silpnųjų neigė JAV atominės bombos, bet vistiek gana pavojingų didmiesčiams, kaip New Yorkas, Londonas, Montrealis ir t. t.

Gen. Eisenhoweris 1947 m. pranašavo, kad pirmąją atominę bombą rusai turės ne anksčiau kaip 1952 m. „o šiuo atžvilgiu pavojingai pasidarys“ tik 1954—55 m. Dabar jie prisipažįsta 3 — 4 metais apsiukę ir dėl to visa JAV strateginė darbotvarkė turinti būti skubiai iš naujo perstatyta 3 — 4 met. pirmyn, ko ypač kietai reikalauja „nepataisomas pesimistas“ Stewart Symington, buv. aviacijos sekretorius, kuris iš Prez. Trumano neseniai po tu savo drąsių kalbų gavo pakauštinimą į ginklavimo vaidybos faktinius viršūninius.

Com. Greenhalgh toliau pareiškia, kad Sovietai jau gali turėti 19 tūkstančių karui paruoštų lėktuvų, plus 10,000 rezerve, jų dirbtuvės galinčios būti pajėgos pagaminti dar po 60,000 lėktuvų per metus.

Iš perbegusių rusų lakūnų nustatytos žinios, kad rusai Rytų Sibire, tiesiai prieš Amerikos krantus turį net 44 aerodromus.

Be to anglų ir JAV spaudoje komentuojamas šių metų rusų karinis biudžetas, siekęs 80 milijardų rublių, kas oficia-

liu kursu prilygsta mažne 20 milijardų dolerių, kai tuo tarpu JAV vos 13 milijardų.

Turint galvoje rusų darbo vergo jėgos pigumą ir žemas raudonarmiečių algas, vaizdas

Rusai ginkluojasi Vokietijoje

„NL“ BENDRADARBIŲ PRANEŠIMAS IŠ BERLYNO

Šalia visų labiau ginkluojamos „liaudies policijos“ rusai prieš metus rytinėje zonoje pradėjo karinės aviacijos koncentravimą. „Die Neue Zeitung“, amerikiečių vokiečiams leidžiamas dienraštis, sumini visą eilę paskutinių metų nuo Baltijos iki Čekoslovakijos vokiečių pinigais ir darbo jėga įsteigtų aerodromų ir oro atsparos taškų. Į akis ypač krinta aerodromų koncentravimas

į rytus ir šiaurės rytus, už Berlyno.

Šio plataus masto darbai pradėti buv. vokiečių karo aviacijos aerodromų remontais. Aerodromas sunkė su keleto žinkelių ar nutiesė į juos

Rechlin — Laertzo aerodromas pastatyti angariai ir barakai. Į žemę įleisti priešlėktuviniams pabūklams sunkūs betoniniai pamatai. Vykdomas darbus maskuoja aukštomis lentų tvoromis su bokštais sargybiniams. Darbus baigus, prieš atvykstant aviacijos daliniams, vokiečiai darbininkai atleidžiami. Zerbste darbininkus pavarė nakties metu, nes į aerodromą anksčiau, nei numatyta, atvyko sprausminės aviacijos daliniai.

Ivairiose vietose įrengti benzininiai ir munitiniai požeminiai sandėliai, dengti pusantro metro storumo cemento sluoksniu.

SAVAITINĖ

Savaitė praėjo apsvaistymo ir apsiskaiciavimo meditacijose. Tartum visas pasaulis tyliai ir atsidėjęs galvoje, kalbaliavo, projektavo. Taip buvo Jungtinių Tautų Organizacijos sekretorius Trygve Lie sugrįžęs iš Maskvos ir pervaziavęs per didžiųjų sostines, kurioms jis iškėlė 10-ties punktų

gaunasi, kad rusai žymiai daugiau išleidžia „taikos“ ruošimo reikalams ir savo pralenkimą prieš amerikiečių bei jų sąjungininkų frontą, tuo būdu, kasmet dar padidina, dėl ko Symingtonas jau seniai buvo per

spėjęs, kad „pralenkė žemėje, vandeny ir ore — kaip gi mes atsakysime Stalinui 5 val. ryto, jeigu jis pradės 4 val.“ (kaip tai siūle jo bosas L. Johnson)?

Dėl radaro iki 1949 m. rudenio buvo manoma, kad rusai jo net visai „nežino“, bet įvykis su pašautu Amerikos lėktuvu ties Liepoja, davė amerikiečiams pamoką, kad rusai iš anksto pagauna atskrendančio prieš lėktuvo kryptį, o švedų kariniai ekspertai tvirtina, kad tokiu rusų radaro tinklu ne tik apjuosta Baltijos jūros pakrantė, bet distancija tarp Murmanskio ir Vladivostoko.

Gal būt, sprendžiančių veiksmų bus ir ruošimas ši rudenį pradėti V. Vokietijos atginklavimas? Gen. Omar Bradley, o kiek vėliau prie jo nuomonės prisijungė ir gen. Georg Marshall, linkę manyti, kad greičiausiai, rusai neklausia kol vi si jų dvikovos partneriai bus pastatyti ant kojų.

Ivykiai dažnai ateina nelaukiant!

St. Jogaudas.

Britų azylo paprašęs rusų armijos viršyla osetas Karatsievas pareiškė, kad jam teko pergyventi čėčėnų — ingušų tautelių trėmimą, kuriuos, išskius 1944 m. vasario 23 d. susirinkti „raudonosios“ šventei, visus ištrėmė už „neklusnumą ir išdavimą“ į Sibirį ir ten išsklaidė. Karatsievas, šių metų atostogas gegužės mėnesįjį praleidęs tėviškėje, sužinojęs, kad ištrėmtų kalnų tautelių, kuriems nariams pasisėkė sugrįžti. Tokie dabar susimetę su partizanais ir kovoja prieš rusus.

— Žvalgybos pranešimai teigia, kad rusai nelauktai toli paženge, sumodarnindami savo kariškus vienetus.

— Vokietijoje soc. dem. lyderis šumaceris kalba, kad SSRS vėl bandys pasigrobtį visą Berlyną, nors per Sekmunces tai ir nepavyko jai padaryti.

— Graikijoje laukiama komunistų veikimo atgijimo.

Stalino projektus. Bet

Trygve Lie bandymai visškai nepasisekė.

Maskvos pasiūlymai dar kartą įtikino vakarų pasaulį, kad ji nioko, kito nesvajuoja, kaip tiksliai tolimesnį grobimą. Vakarams tas nepriimtina. To dėl Maskvos per T. Lie padarė (Nukelti į 8 pusl.)

Politinis veidrodis

(Pro naujausią Newsweek perškopą).

Formozos gynyba.

JAV gynybos sekretorius Louis Johnson yra įsitikinęs, kad Formozą turinti likti neatiduota kinijos komunistams ir tuo atveju, jeigu JAV kariuomenė turėtų okupuoti šią prieškarį Japonijos salą. Išidomėtina, kad Johnson pasiūkė Foster Dulles mėsiją į Tokio, kuris sutikdamas su jo pasiūlymais, bandys šią nuomonę praveisti užs. reikalų ministerijoje.

Laikiama, kad Formozos puolimas galės prasidėti būsimųjų šešių savaitių laikotarpyje, tačiau ši sala keletą mėnesių nebūsimanti užimta. Talfūnų sezonas ten prasideda liepos pabaigoje. Ir nors nacionalistų kariuomenės moralė yra gana aukšta, tačiau įtakinti asmens galvoja, jog Formozą negalinti būti išlaikyta be išorės paramos.

Oro pratybų kontinente.

Kontinentinės oro pajėgos šiuo metu vykdo plataus masto pratimus, kurių tikslas apginti JAV nuo paslaptinių puolimų iš oro. Šie pratimai yra visiškai slapti, nes karo aviacijos vadovybė mananti, kad jeigu smulkmenų nežinos spauda, tada priešo agentai negalės susekti JAV karo planų. Sekancioji JT sesija Paryžiuje.

Atrodo, kad sekančiųjų metų JT pilnates susirinkimas vyks Paryžiuje, nors Edinburgh, Havana, Mexico City ir net gi New Delhi darys pasiūlymus. Visokių atveju JT atstovai jaučia reikala susirinkti kur nors kitur, prieš galutinai apsigyvenant jau beveik už baigtose Manhattan JT patalpose.

Italija ir Olandija abejoja?

Britanijos viltis, kad šumano planas galės būti persvarstytas ar sukludytas, palaiko kai kurie Italijos ir Olandijos oficialių asmenų pareiškimai, kurie su dideliu abejonėmis sutiko Prancūzų iniciatyvą. Jie sako, kad prancūzų pakvietimą susirinkti birželio 20 d. konferencijai priėmė tik todėl, kad patenkinti viešąją nuomonę.

Amerikai negresia krize.

Bolševikų ekonomistas Vargas, kurį prieš tris metus pašalino iš pareigų dėl ekonominių nuomonių skirtumų, kad JAV laukianti ūkinė krizė (jis buvo priešingos nuomonės) dabar atgavo Kremiaus malonę. Atrodo, kad Maskva savo strategijos nerems pažūra, kad Ameriką greit užpuls ūkinės nelaimės.

Kvietinė strategija.

Laukiama, kad šiais metais JAV ir Kanada pirks Argentinos kviečius savo daliniam užjūriuose išmaitinti, nes šių kraštų kviečių derlius būsiąs mažesnis 25%. Kviečių atsargos nebus mažinamos dėl strėginių sumetimų. Taip pat ne norima užleisti rinkos Argentinos kviečiams, kada čia būna geras kviečių derlius.

Šv. Lauryno upės kelias — būtinybė?

Laukiama, kad sekančiais metais Kongreso ir Senato bus priimtas pasiūlymas St. Lawrence upės kelias į jūras. Svarbus plieno gamybos reikalai daro jį būtinu, kaip saugų nuo nardlaivių. Plieno pramonė bus reikalinga geležinės rūdos, kurios klotai yra Labradoro.

— Britų karo laivų saugojami anglų ir neutralūs laivų savininkai gyvai prekiauja iš Hong Kongo su komunistine Kinija. Br. Aušrotas.

Nepriklausoma Lietuva

INDEPENDENT LITHUANIA
Kanados Lietuvių Laikraštis

Redaktorius Jonas Kardelis

Redaguojama bendradarbiaujant Redakcinei Kolegijai.
3A Fourth Ave., Ville Lasalle, Montreal, Que., Canada
Telefonas: TR. 9785

Prenumerata Metams:

Yearly Subscription Rates:

Kanadoje \$4.00 Canada \$4.00
Užsieny \$4.50 Other Countries \$4.50
Australijoje \$5.00 Australia \$5.00
Skelbimai pagal susitarimą. Paieškojimų kaina \$ 1.00.
Adresų pakeitimai 25 c. (smulkiais pašto ženklais).

Ar atidavei tėvynei, ką privalai atiduoti?

KALBA PASAKYTA LIUDNŲJŲ SUKAKTUVIŲ PROGA PRIE NEŽINOMOJO KAREIVIO KAPO MONTREALYJE BENDROS PABALTIEČIŲ DEMONSTRACIJOS METU

Šiandien lietuviai, likimo ir karo audrų išlaikyti po platu pasauli, mūni liudnų dešimties metų sukaktį, kai mūsų tauta neša sunkų jai skaudaus likimo skirtą kryžių. Jau dešimt metų, kai mūsų tauta neteko laisvės. Jau dešimt metų, kai mūsų tauta svetimųjų vergiama, draskoma ir naikinama, ir dar nematyti jos kančių galio...

Šiandieną lietuviai nuo šiaurės ledūnojo vandenyno iki Atlanto krantų, nuo Sibiro taigų ligi Sacharos dykumų, nuo Alaskos ligi tolimosios Cilės kampelio skelbia apkurtą pasauliui, kad mes norime būti pilnateisiai savojo krašto, savosios žemės šeimininkai. Šiandien mūsų broliai ir sesės tėvynėje ir visur, kur pasiekia mongoliškas komunistinis čėbas, tik su giliu atodūsiu ir viltes žvilgsniu krypta į vakarų kultūringąjį pasaulį, laukdami laisvės ausros ir artėjančio išva davimo... Jų žvilgsnis krypta į Tave, broliu, sesuo: Ką tu padarei ir kiek prisidėjai prie savo krašto laisvės atstatymo? Ar Tu savo grupinius bei partinius reikalus nestatėi aukščiau už bendrą visų lietuvių vienybę kovoje už savo krašto laisvę ir nepriklausomybę? Ar nepamiršai, kad kur Tu bebūtum — ar vienas, ar draugijoje, ar prie darbo fabrike, kad Tu esi savo krašto lyg ir ambasadorius?

O kad mūsų labai mažai Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo darbe padaryta, manau, nedrįs niekas ginčyti. Vien tik tas faktas, kad bolševikams nušovus ties Liepojom amerikiečių lėktuvą, didžiūna mūsų artimų bendradarbių čia buvusių, pradėjo vartyti žemėlapius ir ieškoti, kur yra Pabaltijo kraštai... O ką jau bekalbėti apie mūsų tėvynės pavergimą ir mūsų tautos masinį išnaikinimą... Todėl broliai ir sesers, šioji diena mums primena, kad neužsidarytume savo esmeniškam kliaute, nepasida-

rytume akli dolerio garbiniojai, bet visomis progomis, kur mes bebūtume, skelbtume apie mūsų tėvynės, tos rūpintojėlių ir kryžių žemės bašias ir nenupelnytus kančias. Kad mūsų tėvynė niekada nebuvo taip slėgiama ir klyžuojama, kaip dabar. Kad mūsų tauta niekada nebuvo taip naikinama ir žudoma, kaip dabar. Vyriausio Lietuvos Išlaisvinti Komiteto žiniomis bolševikai išžudė, ištrėmė ar kito kiais būdais išnaikino 25—30 % Lietuvos gyventojų. O juk tas tautos naikinimas vyksta ir toliau. Neskaitant 6 masinių trėmimų, tykių paslapčių mis kas mėnesį nužudoma ar ištrėmiama po 2000 lietuvių. Ir štai šiandieną mes klausime pasaulio: už ką? Juk mūsų tauta kalta vien tuo, kad namus turint ant didžiojo viešojo kelio, o pati yra maža ir rami, kaip rasi lašas ant pakelės žiedo...

Uždėdami vainiką prie šio nežinomo kareivio paminklo, mes kartu pagerbiame ir visus tuos, kurie yra kritę už Lietuvos laisvę. Mes nejučiomis, mintimis persikeliame į mūsų tautos šventovę, karo muziejaus sodelį, kur išsisi kaulai nežinomojo Lietuvos kareivio, kur brolių Amerikos lietuvių padovanotas varpas skambėdavo ir primindavo visiems, kad nevertas tas laisvės, kura negina jos... kur senovės lietuvių tikiybės papročius kas vakaras rusendavo sukurtas su kukliu bet daug pasakančiu įrašu: „redde quod debbes“ — gražiai ką privalai. Taigi, broliu, sesuo, ir Tu šią susikauptimo vandaną pagalvok, ar atidavei, ar grąžinai savo tėvynei, savo tautai, ką privalėjai?

Tegu karo muziejaus aukuro įrašas, tremiamų brolių ir seserų iš užkalto gyvulių vagono, aimanos, paskutinis mirštančio tautiečio Sibiro taigose atsidusėjimas, sujungia ir sustiprina mus bendrai kovai už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę...

St. Kęsgaila.

Didžiam lietuviui kovotojui už demokratiją, buv. Lietuvos Respublikos Prezidentui

Dr. Kaziui Griniui

nenuilstamai kovojusiam už demokratiją ir Lietuvos laisvę mirus, jo šeimai ir artimiesiems reiškiamo gilia užuojautą.

Kanados Lietuvių Tarybos Oakville Skyrius.

SPAUDOS APZVALGA

VIS DELTO REIKETŲ RIMČIAU IR SAŽINGIAU.

Suprantama, kad „Tėviškės leisti“ „Nepriklausomą Lietuvos Žiburiams“ rūpi daryti savo va. Kito tikslo esmėje nebupartinių reikaliukų, bet ir to tikslo siekiant, reikėtų laikytis rimties ir padorumo. Bent nesinaudoti beatodairiškumu, kaip tai daro komunistai, kuriems visos priemonės tikslui siekti yra tinkamos.

O „T. Ž.“ paskutiniame numery taip yra pasielgta su „Nep. Lietuvos“ bendrovės metinio susirinkimo aprašymu. Norint į tą aprašymą atsiiepti išsamiai, reikalingi atsakiniai labai daug. Bet, nenorint drumsti apimtančių aistrų ir nenorint kelti nesantikos, trumpai pastebėsime štai ką: KLCT nieko bendrovei nemokanti už masinių naudojimą. Taip yra. Betgi juk bendrovės tikslas ir buvo spausdinti ir

Istorinių įvykių prisiminimai.

PIRMIEJI OKUPANTŲ SIAUTĖJIMAI LIETUVOJE

Antram pasauliniam karui prasidėjus, įvykiai riedėjo nepaprastai greitais tempais, nors visi laukė, kad jie riedės dar sparčiau. Technikos amžiuje kažkaip žmonės prapratė prie greitėjimo, ir labai mėgėta, kad jiems nuo greičių svaigų galvos. Taigi, galima sakyti, kad antrojo Pasaulinio karo metu įvykiai riedėjo svaiginčiais tempais.

Štai keli skaičiai, kurie parodo, kaip tie įvykiai riedėjo. 1939 m. spalio 10 d. SSRS Lietuvai jėga primetė vadina mąjį „Savitarpinės pagalbos aktą“, pagal kurį Lietuvon įvedama 20.000 rusų karių įgulos: Alytus, Gaižiūnosna, Prienuosna, Naujojo Vilnia ir Vilnius.

1940 m. gegužės mėn. 25 d. Lietuvai jau įteikta SSRS nota dėl tariamojo raudonarmėčių dingimo.

1940 m. birželio 7 d. Lietuvos min. pirm. A. Merkys su dr. L. Natkum aiškina: su SSRS min. pirm. V. Molotovu dėl tų dingimų ir šis Merkiui stato ultimatyvinius reikalavimus — sudaryti Lietuvoje palankią Sovietams valdžią.

1940 m. birželio 11 d. Maskvon atvyksta Lietuvos užs. reik. min. J. Urbšys, kurį atveža SSRS valdžiai ypatingą Lietuvos Prezidento pareiškimą, kuriuo buvo tikėtasi išlyginti nesklendimus ir užtikrinti taikingą ateitį. Bet veltui.

1940 m. birželio 12 d. A. Merkys parsiveža Lietuvon žodžiu gautus Molotovo reikalavimus, kurie jau buvo minėti. 1940 m. birželio iš 14 ir 15 d. naktį gautas SSRS ultimatumas, kad ji, iguloms sustiprinti, Lietuvon įveda savo kariuomenę.

1940 m. birželio 15 d. 3 val. p. p. SSRS kariuomenė jau rieda per Lietuvos sieną. Bet svarbius centrus — Vilnių, Kauną — užima igulų daliniai. Vilnių išvežė igulos daliniai iš Naujosios Vilnios ir į Kauną — iš Gaižiūnų igulos.

1940 m. birželio 17 d. vakare Paleckio kabinetas išklmingai pasizada 1938 metų konstitucijai.

Prasideda sveikinimai, kaip... Sovietų Sąjungoje. Pirmasis telegrama per Radiofoną sveikina buv. Kauno dramos aktorius, o po to „prekybininkas“ Steponavičius, ir praplumpa sveikinimai — tikri ir fabrikuoti...

Šia proga keli žodžiai apie kelis naujojo kabineto narius.

Būtinai būti vadu, pagarsėję Paleckis tikrai norėjo ir visomis progomis ir galimomis prie to veržėsi. Pažindamas Paleckį, galu teigti, kad tikrai vienas jo „pasitūnoris“ per šį et nefas būti „žymiu“ jį sugundė į komunistų bučių pakelį. Perdaug smulkus jis miesčionis, kad turėtų didesnę idėją, nors ir komunistui pasitarauti. Net g-r-tas būdamas jis vis taikėsi kaip nors pagarsėti. Už tą pagarsėjimą, už tą tuščią „garbė“ jis gatavas buvo ne tik tiktai tėv — motiną parduoti, bet ir tėvynę. Taip ir buvo. Visi jo raštai ir jo vesti laikraštai...

P. EUGENIJĄ NARKUTĘ ir p. LEONĄ KLEVĄ, sukurčius lietuvišką šeimos židinį, širdingai sveikina ir linki gražios ateities.

E. ir B. Mulevičiai.

ma kiekviena proga su dideliu pasigardžiavimu. Deja, nedaug tikslus turinti „giesmė“.

Tenka labai apgailestauti, kad „Tėviškės Žiburiai“ pasirinko ne sugyvenimo, bet piktos partinės kovos ir užpuolimų kelią.

Tenka apgailestauti, kad „Tėviškės Žiburiai“, vesdami partinę srovinę savo liniją, naudojasi ne pozityvaus kūrybinio darbo metodu, kuris imponuotų skaitytojus, bet puoli mo jam nepatinkamų, neutralumo besilaikančių žmonių kelią. Bet ko? Kanados Lietuvių Centro Taryba yra, kol „Nepriklausomos Lietuvos“ bendrovėje jos įtaka tebėra, kol daugumos jos akcininkų palaiiko neutralumo ir sugyvenimo liniją, tol ir „Nepriklausoma

čiai tušti ir sėklūs. Tai tipingas „bruko - bulvaro“ tipas. Bet su dideliu noru būti vadu. Ji būdina nuolatinė tuščia rekama, kaip ir jo vestos „Naujojo Žodžio“ bendrovės, kuri tepaliko šlamšto pėdsakus. Žodžiu, paskyrimas premjeru Paleckiu pakeliui jo siekiams, nes jį „kėlė į aukštybes“. Reikia žinoti, kad jis tada komunistų partijos nariu dar nebuvo.

Prie progos ir apie Antaną Venclovą. Sugrįžęs iš Suomijos, jis atbėgo į „Lietuvos Žinių“ redakciją ir sielojosi, kad paskirtas už akių. Suprantas padėties kvailumą ir eina atsakyti. Deja, neturėjo valios. Santykiuose su komunistais, reikia valios stiprybės. Deja, A. Venclova, mano nuomone — geras žmogus, bet neturi stipresnės valios. Liepė jam būti „ministru“, jis ir nedrįso atsakyti, o dabar ir partijos priimtas.

O prof. inž. Ernestas Galvanauškas ir prof. Vincas Krėvė-Mickevičius įėjo, nes tada dar buvo bandoma

nenustoti paskutinių vilčių gelbėti Lietuvos nepriklausomybės likučius.

Veltui tiems žmonėms kai kas, tur būt, dėl nepakankamo žinojimo, priekaištuoja. Juos, kaip ir visą Lietuvą, galima tik tai užjausti dėl jų pasiryžimų nesekmingumo. Istorinė reikšmė, ypač prof. Krėvės-Mickevičiaus, šiuo atveju yra milžiniška, nes jis dabar yra didelis to pereinamojo laikotarpio liudininkas. Jis vienintelis. Be jo daug kas būtų likę paslaptimi. Reikia prašyti, kad jis visai tai surašytų ne tik tai Lietuvos tautos, bet ir žmonijos žiniui.

Pradžią.

Visuomeninio Darbo Vadyba, įsteigta Prano Dalidės, kurios paruošti raštai buvo privolomi visiems laikraščiams, veikia ir toliau. Ta vadyba ir dabar naudojasi tomis pačiomis taisyklėmis ir dabar dienraščius apkrauna prokomunistiniais ir prosovietiniais straipsniais, žiniomis ir sveikinimo telegramomis. Visuomeninio Darbo Vadyba Radiofonui sveikinimams ir Sovietų garbinimui įsako: „Laiko negailėti!“, o spaudai: „Vietos negailėti!“. Žodžiu — administracinis aparatas, kai naudinga, veikia, kaip veikęs, tais pačiais principais ir metodais, tikta... viršūnėse jau sėdi kiti.

Tą pačią dieną jau skelbiamos žinios, kad Paleckis skaitys per radiją deklaraciją, kurią iš Maskvos atvežė Dekanozovas. Miestuose ruošiami garsiakalbiai, kad žmonės girdėtų, ką pasakys einaš Prezidento pareigas Ministeris pirmininkas Justas Paleckis. Visų dėmesys įtemptas, visi laukia „naujų, nepaprastų žinių“.

Paleckio deklaracija.

Kauno Radiofone likęs J. Paleckio „deklaracijos“ rankraštis štai ką sako:

„Brangūs Lietuvos Respublikos Piliečiai! Vakars susidarė nauja Lietuvos Vyriausybė „Plutokratijos režimas su puo iš šaknų. Buvusieji mū-

Lietuva“ bus lygi visiems lietuviams, laikysis neutralumo, sugyvenimo ir eis lietuviškos vienybės keliu.

Tegul, kaip „Tėviškės Žiburiai“ rašo, KLCT „neatsitovauja visos Kanados lietuvių visuomenės“. Taip, ji neatsitovauja komunistų ir pasivadinsiu įvairiais vardais karinių Kikščionių demokratų.

O visi Kanados lietuviai — ir turį politinius nusistatymus ir nepartiniai — visi eina su KLCT ir laikosi lietuviškos vienybės kelio ir nesivaduoja partine politika, palikdami ją šaly nuo mūsų čia lietuviškų tikslų. Labai nemalonu visa tai rašyti, bet nėra kaip ir neatsiliepti į piktos valios lengva sąžinę daromus priekaištus.

sų valstybės valdovai subankrutavo tiek vidaus, tiek užsienio politikos srityje. To režimo tragiškas galas buvo apvaiknuotas buvusio prezidento ir jo pataikūnų gėdingu pagėimu nuo savo tautos.

„Pasibaigus šiam režimui, atsidarė laisvi keliai naujoms, dar neįsimegintoms jėgoms, pašauktoms atstatyti kūrybinį darbą tiek ramios buities ir me džiaginės liaudies gerovės, tiek ir plačiausių sluoksnių kultūrinės pažangos srityse.

„Užsienio pliotikoje, naujoji vyriausybė palaikys normalius santykius su visomis valstybėmis. Pirmiausias vyriausybės uždavinys bus nustatyti ištikimų nuoširdžius ir draugiškus santykius su Sovietų S-ga, su kurią Lietuva turi glaudžią sąjungą, tarpusavęs pagalbos pakto pagrindu“.

Toliau J. Paleckis savo deklaracijoje kalboje suminėjo politinės santvarkos pertvarkymą — paleidžiant esamąjį Seimą, panaikinant Seimo ir savivaldybių cenzinę rinkimų sistemą, privilegijuotų partijų ir sąjungų uždarymą, sovizmo pašalinimą, politkalinių paleidimą, tautybių lygybės principų įgyvendinimą, reformas švietimo ir socialinės apsaugos srityse, paramą raud. armijai.

Lygiai 3 minutes trukusią kalbą, Paleckis baigė tokiu sakiniu:

„Pradėdama darbą, Vyriausybė kviečia visus Lietuvos Respublikos Piliečius, nežiūrint jų padėties, tautybės ir tikybės skirtumų, darniai jungtis bendram darbui mūsų brangios tėvynės gerovei“.

Tokia buvo J. Paleckio „deklaracija“. Iš jos matome, kad naujoji valdžia atidarė duris visiškai sauvalei; ji pasisakė, kad Paleckio valdžia darbo plano, išskyrus tą pasisakytą, kad darys taip, kaip lieps Maskva, neturi.

Taip ir buvo.

Reformos prasideda...

Dar nespėjus „prezidentui“ perskaityti „deklaracijos“, jau prasidėjo jos vykdymas. Jis pradėtas visų pirma nuo viešąją opinių orientuojančių įstaigų. Pirmasis buvo pašalintas Radiofono direktorius, kurio vieton paskirtas — Kauno ir Vilniaus — Radiofonų vedėjas senas komunistas, taikstęsis prie oficiozo, kaip valdžios organo, muzikas J. Banaitis, kurį pirmuoju savo žygiu griebsi už Radio komentatoriaus Broniaus Rallos, kuris jau buvo spėjęs pasišalinti. Lygia-greta atleistas iš pareigų Visuomeninio Darbo Vadybos vedėjas ir jo vieton paskirtas P.

Kežinaitis. Trečiu atleistas iš pareigų telegramų agentūros „Eltos“ direktorius Gustainis (išvežtas į Sibirą) ir nauju paskirtas K. Korsakas. Šie trys pareigūnai įsakymus gavo tiesiog iš Sovietų atstovybės, kurioje sėdėjo SSRS komisarai Lietuvai Dekanozovas ir NK VD viršininkas Petrovas, informuojami ir aprūpinami SSRS atstovo Lietuvai N. Pozdnia-kovo, kuris tačiau dabar tepuvo tikrai techniškas patarėjas, pirmųjų, bet ne atstovas. Vis-kam diktavo Dekanozovas, kurio tiesiogiai padėjėju buvo dar prieš tai atsiradęs Kaune NKVD atstovas Semionovas, į kapus nuvaręs „XX Amžiaus“ redaktorių dr. Skrupskelį už karikatūrą prieš Gūrą, jau apie metus tapusį pirkutu Maskvos agentu.

Greta Radiofono, Eltos ir Visuomeninio Darbo Vadybos (sutrumpintai VDV) pirmosios „reformos“ palietė spaudą. „Lietuvos Aido“ redaktorių pakeistas nuo birželio 17 d.: jis (J. Šimkus) iš redakcijos atleido kelis tautininkus — A. Gričių, Aleksandravičių ir kt. Iš „XX Amžiaus“ pareikalauta atleisti porą asmenų, o iš „Lietuvos Žinių“ — parciška jautia atleisti agr. A. Valuckas, ir reporteris J. Kauneckas. Tuojau įsisteigė „Tiesa“, kuri, beje, tuojau priėmė techniku redaktrouum iš „L. Aido“ atleistąjį Augustiną Gričių, li gijis 1941 m. birželio 14 d. išvežtas į Sibirą ir karo metu per orientuotas į komunistų agitatorių.

Komunistai diktuoja spaudai.

Spauda iškart pakito. Viso meninio Darbo Vadyba, kaip ir anksčiau, spaudai diktavo, tikta jau kitas „giesmės“. Tuojau pradėjo garbinti Sovietus ir komunistus ir keikti „krivirojo Smetonos“ režimą. Dien raščiams nurodė ne tikta vietą, kur kurią žinią dėti, bet nurodė, rodagavo antraštes ir joms vietą.

Petras Cvirka, aplenkęs Visuomeninio Darbo Vadybą, pats atnešė „Lietuvos Žinioms“ straipsnį, nukreiptą prieš Vid. reik. min. Skučą ir saug. dep. dir. Povilaitį, nurodė vietą kur dėti ir pasakė, kad VDV jį aprobovusi. Atėjęs redakcijon, radau jį jau be mano žinios surinktą ir idėtą vieton, kur įprastai dėdavome vad. ve damuosus. Paskaičiau: straipsnis buvo šlykštus. Liepiau jį išmesti, atidėti. Kitą dieną atbėgo Cvirka ir su keiksmais vėl pareikalavo idėti. Toks esąs aukščiausias įsakymas. Te ko dėti. Tačiau idėjau antron (Nukelta į 7 puslapi)

JUOKDARIAI...

Komunistai lieja krokodilo ašaras.

Dėl ko, gal, paklaustė? — Tai ir yra įdomu, kad komunistai lieja ašaras dėl... „buo-žinių“, sakant jų terminu, o paprastai — dėl fermerių — ūkininkų, kurie pas komunistus ki to vardo neturi kaip „buožės—kulaki“.

„Liaudies Balsas“ dar neseniai visa burna koliojo Mašalo planą, pagl kurį iš Kanados buvo eksportuojami į Angliją kviečiai, bekonas ir tt. O dabar, kada Anglija nepalaikanti sutarties ir Kanada netenka savo kviečiams Anglijos rinkos, „Liaudies Balsas“ jau... dėl fermerių lieja krokodilo ašaras.

Bet gi fermeriai komunistų kalboje tėra tikta „buožės“, — ir ko gi komunistams lieti ašaras? Ir kam veidmainiauti?

Kodėl negerai žverinčius?

„L. Balsas“ „susirūpings“, kad Toronto savivaldybė atsisakė finansuoti du vaikų darželius, bet duodanti pinigų žverinčiui išlaikyti.

Žinoma, negerai, kad vaikų darželių neišlaiko. Vaikų darželiai reikalingi. Reikalingas ir žverinčius. Vienas kitam jie juk nekludo. Viena ir kita šalta reikalingos žmonės.

Bet kodėl komunistai sugretina jas taip, lyg vaikų darže-

lis reikalingas, o žverinčius ne reikalingas?

Gal gi „L. Balsas“ garbinamuose Sovietuose nėra žverinčių, o vietoj jų vaikų darželių? Anaipol. Žverinčių ten yra. Po taisybei, visa Sovietų Sąjunga paversta vienu dideliu žverinčių ir joje betruktu tikta „L. Balsas“ egzemplioriaus, nes jis nesupranta, kad reikia rasti lėšų ir žverinčiui ir vaikų darželiams.

Jie žino, kas reikia daryti.

„Liaudies Balsas“ rašo: „Norint pagauti žuvį su koku nors „samčiu“ (ruskiai užmiršo lietuviškai rašyti. Lietu viai žuvį gauda samčiu, bet ne „su samčiu“), reikia sudrums ti vandenį“.

Taigi, balševikai žino, kas reikia daryti. Ir daro — drumsčia. Visur drumsčia, ir dėl priemonių nesivaržo. Ir „L. B.“, kur tikta galima įkišti „samči“, visur kiša ir visur drumsčia. Penktoji kolona juk politgramatos pamokyta.

Prisipažįsta, kad gauna.

„L. B.“ apie save rašo: „Gir ūi, nors jis turis vos 600 skaitytojų, bet jam pinigų netrūks. Suprask, gauna „Maskvos aukso“. „Taip, gauname“, — rašo „LB“.

Tikta tas auksas permirkęs sovietinių žmonių krauju, ašaromis ir priekaištais.

Mandrapypkis.

Duokime vaikams skaityti

RAŠO V. CIZIONAS

Mūsų išeivija J. A. Valstybėse suvaldino nepaprastai svarbų vaidmenį naujausioje Lietuvos tautos istorijoje. Juk Lietuvos prisikėlimas po pirmojo pasaulinio karo nepriklausomam gyvenimui buvo laimėjimas, kurį galėdavo pasiekti tik Amerikos lietuvių politiniai žygiai ir materialinė parama pro pagandos ir krašto atstatymo reikalams. O gausios ir įvairios lietuvių organizacijos J. A. V-bėse, stiprios parapijos ir didelės jų bažnyčios lūdią ne tik kitą, tik tą patį Amerikos lietuvių organizuotumą, nenulstamą energiją, kuriant bendruomeninį gyvenimą ir pastangas tvirtai įaktyti tautinės kultūros.

Kas būtų su mūsų politinė tremtinių ir emigracijos antrojo pasaulinio karo pabaigoje ir dabar vykstančio „šaltojo karo“ metu, jei neturėtume gausios ankstyvosios išeivijos J. A. Valstybėse, taip pat Kanadoje ir kitur? Šitokios padėties žiaurumą šiandieną tik išvaizduoti galime. Jau dešimtys tūkstančių tremtinių išjungė į senosios emigracijos gretas ir sustiprino jos kultūrinį gyvenimą. Tada žymu iš organizacijų veiklos, atgimusio teatro meno, iš sustiprėjusios čionykštės (emigracinės — J. A. V-bėse, Kanadoje ir kitur) spaudos.

Džiaugsmas ima, matant pasaulio lietuvių diasporą, einančią keliu į centralizaciją, į Pasaulinės Lietuvių Bendruomenės šeimą. Tuo keliu eina, viso pasaulio lietuvių išeivija ras būdus pagelbėti ir toliau vargą tebevargstantiems

autiečiams Vokietijoje ir bet kur kitur pasaulyje, ras efektingesnes priemones kovai už tautos ir tėvynės laisvę. Grįžtant prie kultūrinio senosios išeivijos laimėjimų, reikia pasakyti drąsiai ir atvirai, kad jų užteks tik pirmosios emigrantų kartos lietuvių bei išlaikyti. Visos tos gausios ir neretai ekonomškai stiprios organizacijos, savos parapijos ar bažnyčios jungė ir būrį senąją lietuvių imigrantų kartą, teikė ir tebeleidžia jai stiprybės išlikti lietuviška, turėti jautrią širdį lietuvių tautos reikalams ir jos nelaimingųjų sūnų — dukterų likimui. Bet kokia yra antroji šios išeivijos karta J. A. Valstybėse, Kanadoje ir kitur?

Mes labai dažnai gauname pasidžiaugti labai išsidėmėtais ir antrosios kartos atstovų lietuviškumo ir gilaus patriotizmo faktais, bet kas gali tą patį pasakyti apie tos kartos visumą? O kas reikėtų pasakyti apie trečiąją išeivijos kartą? Jos lietuviškumas dar būdnesnėje padėtyje, nes ji likė ir tebelanko tik nelietuviškąją mokyklą ir savo tėvų kalbos nei toje mokykloje, nei iš savo tėvų neišmokė. Tas pat pasakytina ir apie lietuvių vaikus, lankančius „lietuviškąsias“ parapijines mokyklas. Daugumos tų parapijinių J. A. V. lietuvių mokyklų lietuviškumas yra blogiau negu abejojamas.

Stambų posūkį šioje srityje daro gana sparčiai steigiamos šeštadieninės mokyklos. Jų steigimas ir Kanadoje. Jos lietuvių vaikai gauna pasimokyti

nąją tėvynę Lietuvą, mokydamiesi skaityti ir rašyti lietuviškai, išgyventi lietuvių kalbos dvasią ir pratinis taisyklingai ją vartoti, be to, gauna pažinti senosios Lietuvos istoriją bei geografiją.

Turint galvoje tik pradines mokyklos amžiaus vaikus, reikia neužmiršti tos aplinkybės, kad to amžiaus vaikams turime ir dar ilgai turėsime labai mažai geros medžiagos skaitymui. O be nuolatinio ir patrauklaus skaitymo, be savo vaikų literatūros vargiai ar šių šeštadienių mokyklų veikla bus pakankamai naši ir naudinga. Vaikas būtinai turi gauti pastoviai naujinamos lektūros (t. y. medžiagos skaitymui). Toje skaitomoje medžiagoje jis turi gauti ir pergyventi dvasinius ryšius su tautiniu lietuviškuoju pasauliu. Skaityba turi padėti įsitvirtinti vaiko sąmonėje tam dvasiniam turiniui, kurį gauna vaikas iš savo tėvų šeimoje ar mokytojų šeštadieninėse mokyklose.

Su džiaugsmu turime prisiminti žinias apie ketinimus leisti literatūrą vaikams. Yra susikūrusi būrelis mūsų rašytojų, k. a. B. Brazdžionis, V. Tamulaitis, L. Žitkevičius ir kt., pasitelkusių gerus dailininkus —

Pavergtoje Lietuvoje

239.396 ŪKIAI KOLCHOZUOSE

Kaip okupantai smarkiai tinti tų kolonistų rusų, kurie vienu ar kitu būdu vadovauja Lietuvos kolchozams, — kaltininkų ieškoma kur kitur. Pirmoje eilėje spauda apkaltina „būžes ir kitą nacionalistų elementą“, kurie esą sabotavę kolchozų darbą ir veiklą. Laik rašiniai neužslepia komunistų partijos „teisinių ketinimų išrauti iš šaknų buožijos likučius, kurie kažkokiu būdu pralindę į kolchozus“.

1948 metų pabaigoje — 15.160 ūkininkų buvo suvaryti į kolchozus, kas sudarė 3,8% visų ūkininkų; 1949 m. I ketvirtyje — 22.868 — 5,8%; 1949 m. III ketvirtyje — 128.368 — 33,4%; 1949 metų pabaigoje 220.390 — 62,4%. Šių metų vasario mėnesį į kolchozus jau buvo suvarytos 239.396 šeimos arba 65,1% visų Lietuvos ūkininkų. Reikia pastebėti, kad su milžinišku kolchozų augimu lygiai tokiais pat tempais auga ir ūkininkų vargas juose.

KOLCHOZŲ BANROTAS

„Tiesos“ vasario ir kovo mėnesių numeruose pranešimai: šiuo metu Lietuvoje visose vietose vyksta atskaitiniai kolchozų susirinkimai, iš kurių aiškėja (netgi „Tiesa“ tų faktų negali užslepti), kad Lietuvos kolchozų didžiulė yra sulūžė bankrota, yra labai blogai roganizuoti, turi labai nedaug galvijų ir dar mažiau pašaro. Yra vietų, kur dėl pašaro stokos turi naikinti galvijus. Bolševikų partija ieško kaltininkų. Žinoma, ji ndrįsta apkla-

liustratorius, tokiai vaikų literatūrai gaminti ir leisti. Tuo tik džiaugtis reikia ir linkėti jiems geriausios sėkmės. Bet tų linkėjimų mažai. Reikia, įvertinti lietuviškos knygos reikšmę priaugančiai mūsų emigracijos kartai.

Kaip gražu būtų matyti kad ir nedidelę lietuviškų knygų spintelę ar bent lentynėlę kiekvienoje lietuviškoje šeimoje! Juk knygų spinta ar lentyna ne vien puošia butą, bet ir liudija, kad buto gyventojai nėra „pilvažmogiai“, kad jie vertina dvasinį gyvenimą ir semia sau žinių bei dvasinės stiprybės iš neišsenkamų šaltinių. Lietuviškoji knyga, kad ir kuklesnis jos drabužėlis už puošnios knygos svetimomis kalbomis, turi visada užimti garbingą vietą kiekvieno šviesesnio lietuvių bibliotekoje. O šalia tėvų knygų, tegul stovi ir vaikų knygos! Jei kalbame, kad vaikai yra mūsų pačių ir visos mūsų tautos ateitis, tai neužmirškime įdiegti jų širdelėse meilę lietuviškajam žodžiui ir lietuviškajai knygai.

Šalia vaikų ir jaunimo knygų reikia tinkamai suprasti ir įvertinti periodinės vaikų spaudos reikšmę. Perskaityta knyga vilioja skaitytoją vėl imti ją

ir rankas tada, kai žmoguje subręsta mintys ir iškyla pakartotiniai atsiminimai pergyvenimams, kurie skatina vėl pakartoti tai, kas seniau skaityta, vėl gauti to paties autoriaus dvasinių povokių. Bet suaugusieji skaito laikraščius: dienraščius, savaitraščius, mėnesinius žurnalus. Vaikai ir jauni mas tai mato ir mokosi vertinti periodinę spaudą, kaip būtiną raštingos šeimos nuolatinę viešnią. Tačiau ir patiems vaikams reikalinga jiems skirta periodinė spauda. Jos pavaduoti negali jokie vaikai skaitymėlių puslapių suaugusiems skiriamuose laikraščiuose. Tą aplinkybę įvertino Lietuvių Kultūros Institutas, imdamasis leisti mėnesinį vaikų žurnalą „Eglutė“. Šį žurnalėlį redguoja poetas Bernardas Brazdžionis, vaikų pasaulėlyje žinomas jau nuo seniai Vytės Nemunėlio vardu.

Pasižvalgykime kiek „Eglutės“ puslapiuose. Jos išėjo 4 ir numeriai. Jau patį žurnalėlio viršinę išvaizda smagiai nutiekia suaugusių skaitytojų ar vartytojų, kas jau besakytų apie vaikus. Viršelius piešia ir daugelį apsakymėlių, eilėraščių ir specialių skyrelių iliustruoja dailininkas P. Osmolėkis. Reikia būtinai pažymėti, kad jis tai daro ne tik su geru vaiko psichologijos nusiimymu, bet ir su meile savo uždaviniui.

„Eglutės“ žurnalėlio numeruose bendradarbiauja visa eilė jau pasižymėjusių vaikų literatūros autorių, k. a., pats redaktorius Vytė Nemunėlis (B. Brazdžionis), Vyt. Tamulaitis, L. Žitkevičius ir eilė naujų autorių, k. a., Alfa Sužinskas, M. Ramūnienė, Aloyzas Baronas, Alf. Brazys.

Nuo 4-jo n-ro pradėdamas specialus skyrius „Tokia buvo Lietuva“, skiriamas populiariai, vaikiškai dėstomai, Lietuvos istorijai.

Gaila tik kad „Eglutė“ tėra

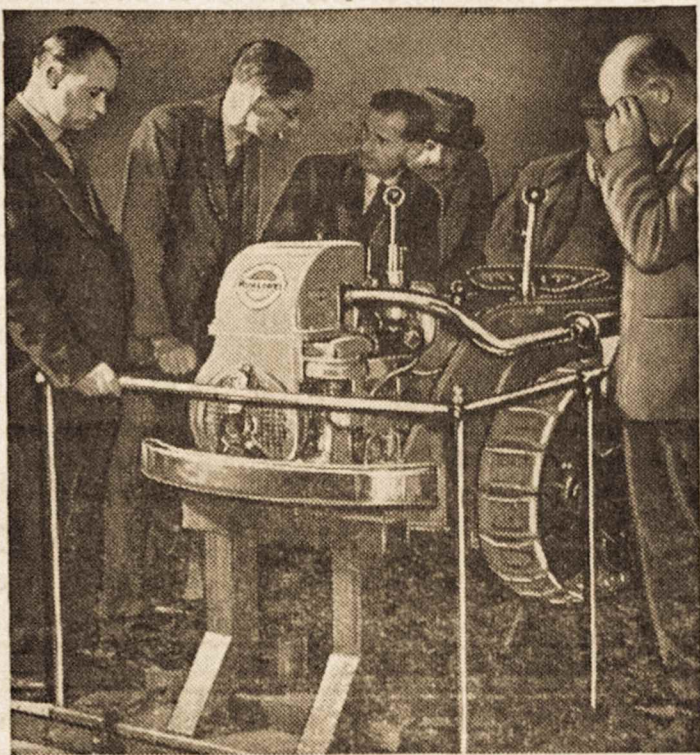
mėnesinis žurnalėlis. Dažniau lankyti savuosius skaitytojus — tuo tarpe negali, nes išleisti per metus 10 numerių gerai įrengto 32 pusl. žurnalo ir taip jau nėra lengva. O jo kaina metams: Amerikoje (tur būt įskaitant ir Kanadą) 3 dol., kitur — 3.50 dol. Atskiras numeris 30 centų. Šio žurnalėlio vaikų žurnalo laisvame lietuvių pasaulyje likimas yra susipratęs lietuvių tėvų rankose. Jei tik jie nesigulės tos kuklios ir pažūros, bet labai prasmingos dovanos savo vaikams, jie parems dar vis neperstipriausiai besilaikantį vaikų žurnalą ir padės savo vaikams išlaikyti savyje gyvą lietuvišką žodį bei skaitymo meilę. Jei norime ugdyti savo vaikuose bent kiek didesnį atsparumą prieš tuščių ir dažnai gerokai nemoralškų „komikų“ (comics — spalvotų paveikslėlių knygelės su tam tikru trumpu tekstu), turime jiems duoti sveikesnio, tikrai pedagogiškai tvarkomo, dvasinio maisto. O juo yra lietuviškoji knyga ir specialus žurnalas.

„EGLUTĖ“

Tenebūne daugiau tokių tėvų, kurie jos platintojams atsakytų „mano vaikai mokosi anglų kalbos, tai aš nepranešiuosiu tos jūsų „Eglutės“, kaip tai yra buvę su vienu šian dieniniu lietuviu! Tenebūne ir taip, kad tevali priperka vaikams lėlių, skardinių traukinių ir automobilių už treją tiek, kiek reikalinga „Eglutės“ prenumeratai, o lietuviškojo rašto pagali savo mylimosioms atžaloms! Pagaliau, tenesiranda daugiau tokių tautiečių, kuriems ir vaikų spauda kvėpėtų partiškumu. Gana jo turime kitose jau srityse!

Spring Valley, N. Y., 50.V.30.

P. S. Ta proga noriu pateikti gerbi. skaitytojams „Eglutės“ adresą: B. Brazdžionis, 167 Concord Str. Lawrence, Mass., U. S. A.

Atvaizde matome pokarinės gamybos naujausį traktorių Smitliffeld parodoje Londone. Tai MG. 5 Motorinis kultivatorius, pritaikytas įvairiems žemės ūkio darbams.

Mes sugrįšime būriais, Lietuva nuolat! Laukia liepos pakeliai, Laime, dar neamen tau!

F. Kirša, Tolumos.

Apie antrąją bolševikų okupaciją mus pasiekiančios žinios kalba apie nepaprastus žiaurumus, po to, kai azatiškosios ordos peržengė Lietuvos sieną. Šių žiaurumų autentiškumą patvirtindavo retai iš krašto prasiskverbę pabėgėliai. Šį pavasarį į V. Europą atkeliavo vienas lietuvis, kuris ligi 1946 m. yra gyvenęs Vilniaus, Panevėžio, Anykščių apylinkėse..

Pirmosios II-sios okupacijos dienos.

Pabėgėlis iš sovietinio pragaro pasakoja, kad jau trečiąją dieną, po to, kai sovietų kariuomenė užėmė jo sodybą, buvę išlipinti mobilizaciniai skelbimai. Pagal juos visi nuo 17 iki 55 metų turėjo stoti į bolševikų kariuomenę. Aišku, kad žmonės iš šios skelbimų nekreipė dėmesio, juokaudami, kad „drisklams neis tarnauti“. Žmonės galvojo, kad šį padėtis ilgai nesitęs ir išvadavimas iš Vakarų greit atelsias.

Tačiau bolševikai šį kartą buvę labai griežti. Matydami, kad ir buvo reikalingi išdavi-

kaid niekas neina į jų nurodytus mobilizacinius punktus, jie siuntinėjo į kaimus ir atskiras sodybas savo kariuomenės būrius, kurie apsupdavo numatytą kratai vietovę ir ieškodavo vyrų butuose. Tačiau šios jų kratos duoda mažai pasisekimo, nes baudžiamųjų būrių išvykos būdavo iš anksto įspėjamos. Kartais jie rasdavo nespėjusius išsislapstyti jau nuolius. Taip pav., Kerklių valsč. „oblavos“ metu savo namuose į vidurius buvęs peršautas Gładelis, 18 m. jaunuolis. Nužudymo priežastis: nestojimas į mobilizacijos punktą.

Bolševikų būti nesaugu.

Su bandžiomomis sovietų gaujomis, kurios 48 val. be pertraukos, lyg šarandų pulkai, traukė į vakarus, iš urvų išlindę ir tie, kurie troško keršto do riams lietuviams ir kurie pirmą kartą išukimai tarnavo okupantui. Mat jie turėjo užimti „valstybines“ tarnybas, nes griežtesnis okupantas grąžino senus jo išleistus įstatymus, tad ir buvo reikalingi išdavi-

kai, kurie galėtų engti ramius gyventojus.

Tačiau būti bolševiku buvo labai nesaugu. Tai vienur, tai kitur „parcigūnai“ ir „kitoki stropūs valdininkai gaudavo jiems užpelnytą atlyginimą. Todėl bolševikinis elitas rinkdavosi naktimis į vieną butą, kur lyg apsuptoje tvirtovėje, išstatė kulkosvaidžius ir sargybas, miegodavo. Aišku, kad to kia padėtis ilgai tęstis negalėjo ir bolševikinis elementas turėjo gauti paramą.

Istrebitelių būrių kūrimas.

Visoje rytu Lietuvoje ligi 1948 m. veikė sutartinai partizanai. Jų veikimas kėlė skubą vietiniui bolševikų tarpe. Todėl prieš juos, partizanus, buvo rusų organizuoti „naikini- mo būriai“. Į šiuos būrius sto jo visos tautos atmatos: chuliganai, girtuokliai, mušeikos, vagišiai ir panašaus plauko asmenys. Anykščių miestelyje buvo garsūs broliai Rozalai iš Lebdegėnų, vietinio mūrininko sūnūs. Du broliai 1945-6 m. pradžioje buvo sunaikinti. Taip pat „pasižymėjęs“ sribas Anykščių chuliganas Jonas Da-

Raudonosios gurguolės

Ignalinos valsčiaus, Zuikių apylinkės kolūkio „Gegužės Pirmoji“ ir individualieji vals tiečiai organizavo raudonąją gurguolę su grūdais valstybei. Į valstybinius sandėlius buvo supilta 18 tonų duoninių grūdų.

„Vilkaviškio apskritis, vyk-dant paruošas, neleistinai at-(Nukelta į 6 psl.)

Naujas Anglijos Vampire naktinis kovos lėktuvas De Havilland 113. Tai didžiausias šios rūšies lėktuvas. Jis yra dvivietis su radar įrengimais, pagamintas pagal garsiojo naktinio moskito modelį su žymiais patobulinimais — 130 mylių per valandą greitiesnis ir galintis pasiekti didesnę aukštį.

OKUPANTO BATAI VĖL TREMPIA LIETUVA

RAŠO V. VAKARIS.

Apie antrąją bolševikų okupaciją mus pasiekiančios žinios kalba apie nepaprastus žiaurumus, po to, kai azatiškosios ordos peržengė Lietuvos sieną. Šių žiaurumų autentiškumą patvirtindavo retai iš krašto prasiskverbę pabėgėliai. Šį pavasarį į V. Europą atkeliavo vienas lietuvis, kuris ligi 1946 m. yra gyvenęs Vilniaus, Panevėžio, Anykščių apylinkėse..

Pirmosios II-sios okupacijos dienos.

Pabėgėlis iš sovietinio pragaro pasakoja, kad jau trečiąją dieną, po to, kai sovietų kariuomenė užėmė jo sodybą, buvę išlipinti mobilizaciniai skelbimai. Pagal juos visi nuo 17 iki 55 metų turėjo stoti į bolševikų kariuomenę. Aišku, kad žmonės iš šios skelbimų nekreipė dėmesio, juokaudami, kad „drisklams neis tarnauti“. Žmonės galvojo, kad šį padėtis ilgai nesitęs ir išvadavimas iš Vakarų greit atelsias.

Tačiau bolševikai šį kartą buvę labai griežti. Matydami, kad ir buvo reikalingi išdavi-

kaid niekas neina į jų nurodytus mobilizacinius punktus, jie siuntinėjo į kaimus ir atskiras sodybas savo kariuomenės būrius, kurie apsupdavo numatytą kratai vietovę ir ieškodavo vyrų butuose. Tačiau šios jų kratos duoda mažai pasisekimo, nes baudžiamųjų būrių išvykos būdavo iš anksto įspėjamos. Kartais jie rasdavo nespėjusius išsislapstyti jau nuolius. Taip pav., Kerklių valsč. „oblavos“ metu savo namuose į vidurius buvęs peršautas Gładelis, 18 m. jaunuolis. Nužudymo priežastis: nestojimas į mobilizacijos punktą.

Bolševikų būti nesaugu.

Su bandžiomomis sovietų gaujomis, kurios 48 val. be pertraukos, lyg šarandų pulkai, traukė į vakarus, iš urvų išlindę ir tie, kurie troško keršto do riams lietuviams ir kurie pirmą kartą išukimai tarnavo okupantui. Mat jie turėjo užimti „valstybines“ tarnybas, nes griežtesnis okupantas grąžino senus jo išleistus įstatymus, tad ir buvo reikalingi išdavi-

kai, kurie galėtų engti ramius gyventojus.

Tačiau būti bolševiku buvo labai nesaugu. Tai vienur, tai kitur „parcigūnai“ ir „kitoki stropūs valdininkai gaudavo jiems užpelnytą atlyginimą. Todėl bolševikinis elitas rinkdavosi naktimis į vieną butą, kur lyg apsuptoje tvirtovėje, išstatė kulkosvaidžius ir sargybas, miegodavo. Aišku, kad to kia padėtis ilgai tęstis negalėjo ir bolševikinis elementas turėjo gauti paramą.

Istrebitelių būrių kūrimas.

Visoje rytu Lietuvoje ligi 1948 m. veikė sutartinai partizanai. Jų veikimas kėlė skubą vietiniui bolševikų tarpe. Todėl prieš juos, partizanus, buvo rusų organizuoti „naikini- mo būriai“. Į šiuos būrius sto jo visos tautos atmatos: chuliganai, girtuokliai, mušeikos, vagišiai ir panašaus plauko asmenys. Anykščių miestelyje buvo garsūs broliai Rozalai iš Lebdegėnų, vietinio mūrininko sūnūs. Du broliai 1945-6 m. pradžioje buvo sunaikinti. Taip pat „pasižymėjęs“ sribas Anykščių chuliganas Jonas Da-

vidonis, ant kurio sąžinės yra ne vienas žmogus. Stribų vadas Anykščiuose — žydas taud. armijos leitenantas.

Žudynės ir nužudytųjų išniekinimas

Kiekvienas įtariamasis turis ryši su partizanais bolševikų ir stribų buvo negailestingai naikinamas. Labai dažnai nerandami būti partizanai, nenrėdami būti atpažinti, kad pakentų jų artimiesiems, save granata ar kitu sprogstumu užtaisų taip sužalodavo, kad niekas jų nepažindavo. Po miškų valymo ir kitomis progomis nužudyti vyrai ir moterys būdavo viešai išstatomi, kad prie jų priliūtų jų artimieji. Žmonės žinodami kas jų laukia, šito vengdavo, bet bolševikai ir tokias „parodas“ žmones varu varydavo. Taip pav., Anykščiuose 1945 m. pabaigoje 1946 m. pradžioje buvusi šniekintųjų lavonų paroda. Vyrams buvę nupjauti organai, o moterims krūtys. Kitiems žiauriausiu būdu deformuoti veidai, išlaužytos rankos, išsukinėti pirštai. Šitai nužudytų pavardės: Antanas Davidonis

Anykščių valsč., Staškevičius iš Kerklių valsč., Sumyla (brolis Kanadoje), Gradeckas, Boreika, Pačinskas Kazys iš Kovarsko ir daug kitų.

Atstatymas — grynas melas.

Propagandinėje spaudoje ir Lietuvoje leidžiamoje „Tiesoje“, kurios tikras vardas turėtų būti „Melas ir šmeižtas“, labai dažnai būvę rašoma apie atstatymo darbus. Taip pav., tuoj po okupacijos, „Tiesa“ rašė, kad atstatytas tiltas per šventąją ties Anykščiais. Faktinai, niekas tilto nestatė atstatyti ligi 1947 m. Ir visa propaganda apie statybas, atstatymus yra gryniausias melas ir prasmaymas. Ne tik, kad nieko neatstatoma, bet dar ir esamieji pastatai ir įmonės buvo griauamos ir išvežamos į „rojų“.

Apie Vilnių, Kauną, Panevėžį.

Aiškus dalykas; kad vokiečių okupacijai pasibaigus, prasidėjo tuoj betvarkė. Visos frautuvės išstužėjo, ne tik Vilniuje, bet ir kituose miestuose. Viskas, kas tik buvo pagaminama, buvo praryjama nepasotinamos, nudriskusios, išbadė-

jusios „laimingosios tėvynės“.

Vilniaus muestas, nežinant 5-ty dienų miesto kautynių, išlikęs gana sveikas. Tik Vokiečių gatvė yra visiškai sugriauta, nes išilgai ją traukėsi paskutiniai vokiečių parašiutininkų daliniai.

Kaunas beveik visiškai sveikas, ir didesnių sugriovimų nekreipė pastebėti.

Panevėžys yra likęs visiškai sveikas, nes į jį rusai atėję visai netikėtai.

Pabrėdėje yra lietuviškos kariuomenės stovykla.

Jonava, tik styrindį nuodugulių sienos. Beveik visiškai sunaikinta, nes ir pirmą kartą vokiečiams slenkant į Vilnių, rusų sudėginta.

Nežinau ar sapnuoju.

Nuo pat pirmos okupacijos dienos, kada vos išlikau gyvas, nuo girtų karių, norėjusių mane nušauti, galvojau, kad reikia bėgti iš pragaro, kuris yra daug baisesnis už aną, pomirtinį. Mano pastangos ir ryžtas mas suteikė tai, kad aš šiandien kvėpuoju ne krauju pilnuosios Tėvynės oru, bet laisve apinduliuojančia atmosfera. Ir vis dar netikiu, kad esu išsikas, laisvųjų žmonių tarpe. Kartais manau, kad tas viskas tik sapnas, — baigia vienas peržengęs vergų karalijos sieną.

Matas Šalčius-visuomenininkas ir žurnalistas

Jo mirties 10-čiai metų pamėnėti —

Toliau nieko nereikšė knygos „Svečiuose pas 40 tautų“ autoriui Matui Šalčiui, o ir mirė jis keliaudamas, daugiau kaip 14.000 kilometrų nuo savo gimtųjų Čiudiškių (netoli Kauno). Lietuvos radijas, Gegužės 28 d., sekančią po neramios žinios apie sovietų Lietuvai primetamas priekabas, paskelbė: „Lietuvos pasiuntinybė Buenos Airezse telegrafu pranešė Užsienių reikalų ministeriai, kad šių metų gegužės 27 d. Bolivijos karo ligoninėje mitaria mirė žinomas lietuvis lauratininkas ir keliautojas Matas Šalčius. Dalyvaujant vyskupui, jis buvo iškilmingai palaidotas Guaramareino kapinėse.“

A. Kelmūtis, 1940 m. gegužės mėn. „Trimitė“ rašė: „Bendradarbiau kartu su juo, prisijūriau, kaip velionis jautriai reaguodavo į kiekvieną Lietuvos gyvenimo įvykį, kaip jis visą širdimi buvo atsidavęs mūsų tautos reikalams, koks jis buvo karštas patriotas, tikrąja to žodžio prasme...“ Matas jautriai reagavo į chaotišką lietuvių būklę Pietų Amerikos valstybėse, pasišventė ten važiuoti kaip Draugijos Užsienio Lietuviams Remti atstovas. Tačiau intrigų pasekoje, Matas su skaudančia širdimi nuo šio uždavimo pasitraukė ir toliau tęsė savo keliones, šiuo kartu per Pietų Amerikos džiungles. Maliarija ir smegenų uždegimas pakirto 50 metų lietuvi. 1940 m. gegužės 26 d., 6 valandą vakaro mirė.

Vos 14 metų Matas jau rašo korespondencijas „Darbininkui“ Amerikoje, 1905 m. bendradarbiavo „Naujoje Gadynėje“ ir „Vilniaus Žiniuose“. Tik baigęs mokytojų seminariją 1908, kviečiamas redaguoti „Mokyklą“, „Lietuvos Ūkininko“ priedo. 1909 m. Matas su žymantiene-Zemaitė važiuoja į Petrapilį atstovauti Lietuvos mokytojų visos Rusijos mokytojų suvažiavime. Jiems lietuviškai kalbėjo Zemaitė, o kai rusiškai prabilo Matas Šalčius, po tos kalbos Matas išlėkė iš „Saulės“ gimnazijos mokytojo pareigų ir gavo slapstyti kaimo mokyklose iki 1914 m., prieš pat karui prasidedant buvo pakviestas bendradarbiauti „Lietuvos Žiniose“. Jau nuo 1909 m. uoliai rašė „Vienybė“ Brookline ir „Varpui“ Tilžeje.

1914 m. karo metu pro Vla divostoką ir Japoniją atsirado Amerikoje.

Vėliau jis redagavo naujai sukurto Lietuvos žurnalo „Amerikos Lietuvių Tautinės Sandauros“ oficiozą „Atėis“.

Netvėrė Matas Amerikoje kai išgirdo Nepriklausomybės Deklaraciją, Vilniuje. Pasikolines pinigų, galvotrukčiais, nelaukdamas karo pabaigos, vėl per Japoniją, Kiniją ir Rusiją perskudžia į Tėvynę, kur tuoj šoka darban. Jo biografas sako, kad 1919 m. jis „Švietimo Reikalų“ redakcijos sekretorius, gegužės mėn. jau „Spaudos Biuro“ bendradarbis ir ve dejas, 1920-22 m. „Saulėtekio“ leidėjas ir redaktorius. Tuo pačiu metu organizuoja Šaulių Sąjungą. Jis redagavo pirmuosius „Trimito“ numerius, bet redaktoriaus kėdę perleido Tumui-Vaižgantui, kai reikėjo energingo žmogaus užimti Šaulių fronto štabo viršininko vietą, koordinuoti šaulių būrių veiksmams mūšių lauke.

1920 — 1922 metais buvo „Lietuvos“ redakcijos narys, 1922 m. ėjo „Elto“ direktoriaus pareigas, iš kur grįžo į „Lietuvos“ redakciją.

Matas yra parašęs visą eilę knygelių iš Lietuvos istorijos, vaikams ir suaugusiems, studijas „Lenkų samoklas Lietuvoje“, „10 metų kultūrinio veikimo“, o plačiausiai žinoma bebū savo kelionių ciklą.

Keliaudamas per Pietų Ameriką pradėjo romaną „Suraudo“, kuriame aprašo likimą lietuvių, kurios pokario metais važiuoja į Pietų Amerikos kraštus ir atsidūrė baltųjų vergių namuose. Rankraščiuose yra ir jo nebaigtos kelionės užrašai. Šios kelionės kursas buvo Buenos Aires, Tukum, Sant Jago, La Paz ir Guaramareinas. Dalis jo užrašų po mirties buvo pasilikusi Buenos Aires pasiuntinybėje ir pas jo vieną prietelių daną Čilėje. Kita dalis pas jo draugus Čikagoje ir brolių Pittstone.

Matas labai norėjo grįžti Lietuvon, Vilnių atgavus, tačiau kada vėl, pei oficialias Lietuvos įstaigas, keistomis aplinkybėmis DULR jam siūstų kelionę nigiai dingo, Matas turėjo šio savo užsimojimo atsisakyti.

Mato tebegėdži žmona ir trys dukterys (vyriausia mirė 1944 m.), 90-tė motina ir 5 broliai ir 2 seserys Lietuvoje. Nėra žinių, ar kas prižiūri jo kapą Bolivijoje, bet lietuvis atsitiktinai ten atsiradęs būtų prašomas jo pasižvalgyti.

Almus.

Balys Rukša

PAMESTI RAKTAI

ZEMES pavasario pagundomis apsvaigę Gražuolės moterys praicina pro tave. Jom groja muzika. Kažkas apie Solveigą Dainuoja brisdamas baltų žiedų srove.

O tu, klausydamas dainų ir meilės juoko, Mažyčiai kambarėlyje svajot imi Kodėl kiti gyvenimą pamit moka Myledami, dainuodami ir gerdami?

Slapčia norėtume savos širdies paklausti Iš kur apatija, nuobodulys kartus? Neklausk, jei vakar ją užrakina, apkaustei Ir užrakinę pametėi kažkur raktus....

* * *
* * *

KUR eini per rudens naktį, kur veržies per baltą vėtrą? — Glausk prie žemės dužusų svajų šukes. Glausk prie žemės. Ir jos vieno menko metro. Jas palaikyti užteks.

Užmirši šią gūdžią tamsą, užmirši ir šitą audrą. Užmirši šešėlius ir tamsias spalvas. Žemė šaukia. Žemė žino tavo būti, tavo skriaudą, — Žemė gailisi tavęs...

Šie eilėraščiai yra pamit iš tikrą išėjusios Balio Rukšos poezijos knygos „Žemės Rankose“.

IŠLEISTA BALIO RUKŠOS EILĖRAŠČIŲ KNYGA

Toronte išėjo poeto Balio Rukšos poezijos knyga „ŽEMĖS RANKOSE“. Knygą iliustravo dailininkas Juozas Bakis. 1950 m. Kaina 1 doleris. Knyga gaunama pas autorį, adresu: Balys Rukša, 2 Frankish Ave, Toronto, Ont.

„ŽEMĖS RANKOSE“ knyga, turinti 80 puslapių dydžio ir apie 70 eilėraščių, padalyta į tris skyrius: Ugnies šokis, Saulėlydžio giesmės ir Išsilaisvinimas.

Tai trečioji jau Kanadoje lietuvių poezijos knyga.

SAULĖLYDŽIO GIESMĖ

Dail. J. Bakio iliustracija iš Balio Rukšos poezijos knygos „Žemės Rankose“.

Anglų kalbos raida ir sąranga

RAŠO V. PETERAITIS.

d. Naujieji amžiai.

Penkioliktame ir šešioliktoje šimtmečiuose visoje Europoje bujojo klasikinės kalbos ir literatūra. Mokslininkai ir rašytojai geriau mokėjo ir pažino lotynų kalbą negu savąją. Jie lotyniškai rašė filosofinius traktatus ir kūrė eilėraščius. Tik žinomi anglų filosofai, kaip Bacon'as ar Newton'as naudojo lotynų kalbą, tiek ir rašytojai kaip Milton'as ar Dryden'as garbino ją. Lotynų gramatika buvo vienintelė gramatika einama gimnazijose ir studijuojama universitetuose. (Tarp kita ko anglų kalbos katedra garbingame Cambridge'o Universitete buvo įvesta tik 1910 metais!) Miltonas (1608-14) pataria sekti lotynų sintaksę anglų kalboje, nes tik ji esanti tobula. O jau minėtasis Dryden'as (1631 — 1700) „Troilus ir Grassida“ veikalo pratarinėje anglų kalbą pavadinė barbariška. Jis sakosi pats labai netikras esąs berašydamas angliškai. Norėdamas nešamonių išvengti, griebiasi lotynų kalbos, išsiversdamas tai, ką noris pasakyti, tobulesnėje kalboje.

Klasikinių kalbų dvasioje išauklėti, savosios kalbos pakankamai nepažindami, jau viduriais amžiais nustoja atsparino svetimybėms, anglai naujai šiais laikais savinosi kiek galima daugiau žodžių iš klasikinių kalbų. (Vartodamas terminą klasikinės kalbos, turiu galvoje lotynų ir graikų kalbas. Šamoningai nagrinėsiu abiejų kalbų skolinius angliškai kartu, nes dalinai graikų kilmės žodžiai per lotynų kalbą buvo anglų pasisavinti). Viena rūšis skolinių vartojama naujaisiais laikais atsiradusiems naujoms diktoms pavadininti ir iškilusioms naujoms mintims išreikšti, o kita — visai kasdieniniams reikalams, kuriems jau būta senų žodžių arba nesunku pritaikyti dar liaudies kalbai žinomas lytis.

Lengvai suprantama, kad moderniajam mokslui subujojus, vartojami tarptautiniai žodžiai, kaip chemistry „chemija“, botany „botanika“, zoology „zoologija“, sociology „sociologija“ ir panašiai. Taip pat nieko nepaprasto, jei angliai, pažinę jau iš prancūzų kalbos example „pavyzdys“, pasisavino iš lotynų kalbos tos pačios šaknies būdvardį exempary „pavyzdingas“. Bet labai keista, kad anglai skolinosi be jokios atrankos būdvardžius patys turėdami savų žodžių ir pakankamai būdvardinių galimybių, kaip —en, —ful, —ish, —some, —y ir panašiai. Palygink wool: woolen, wonder: wonderful, boy: boyish, lone: lonesome, frost: frosty.

Arba net iš vieno daiktavardžio galima sudaryti kelis būdvardžius, kaip dream: dreamful, dreamless, dreamlike, dreamy. Tat kam anglam reikėjo skolinis paprasčiausius būdvardžius, kaipantai: domestic „naminis“, urban „miesto,

ŠLIUPTARNIAI

Pirmutinė tokia teisinga, atvira, įdomi ir stambi KNYGA

(ISTORINIS ROMANAS) apie Amerikos lietuvių tautinį ir kultūrinį atgimimą, apie jų sunkumus, vargus, kančias ir kovas dėl geresnio būvio ir šviesesnio rytojaus...

652 didelio formato puslapiai; Dr. Šliupo, „dėdės“ šerno ir Kun. Dembskio atvaizdai; audeklo viršeliai.

Kaina tik \$5.00: mažiau kaip 1 centas už puslapį!

Reikalaukite šiuo adresu:

DR. AL. MARGERIS
3325 So. Halsted Street
CHICAGO 8, ILL.

Vytautas Dubra

KNYGA APIE VIENĄ MOTERĮ

ROMANO IŠTRAUKOS

6.

— Palauk, Stefa, — kalbėjo Kazėnas sujaudintu balsu. — Tu gali mane mušti, gali mane keikti, bet palauk! Iš klausyk mane!

Jis nutilo, lyg laukdamas mano atsakymo. Tada aš jam atkirtau:

— Aš neturiu su tavim jokios kalbos!

Mano pyktis išsiveržė žodžiais, ir čia buvo mažas atoslūgis.

— Aš galvoju, kad tu, nors ir nemylėdama, turėtum būti mylima, turėtum sukurti savo šeimą. Jei tau nepavyktų pamilti, aš netikiu, kad tu norėtum pasilikti neštekėjusi. Tu, kurią gyvenimas dabar lepina, tikrai napanorėsi vieną dieną likti niekam nereikalinga ir visų pašiepiama.

— Aš nenoriu girtis, bet aš įsitikinusi, kad turėsiu už ko ištekti, jei tik panorėsiu.

— Ir aš neabejoju. Aš tik norėjau žinoti, ar tu manai kada nors ištekti nemylėdama?

— Na ir kam? Aš žadu ištekti nemylėdama.

— Tu nenumatai jokių „bet“?

— Tuo tarpu — ne. Mes sukome ratą po rato. Aš žvalgiausi, kur bus dingęs Prūsaitis. Buvau pagalvojusi, kad supykęs jis galėjo pareiti

namo. Bet ne. Tai būtų buvę per daug vaikiška. Ir tikrai: vienu metu aš pastebėjau jį čiuožiant prie Augaičio ir jo draugės. Aš mačiau čia galimybę šį tą atlaikyti.

— Aš taip ir maniau, kad tu nepripažįsti kompromisų, — pasakė Kazėnas lyg pats sau.

— Vis dėlto aš baigsiu iki galo. Aš tave myliu, Stefa. Tu sakysi, kad tu neužtenka, aš gi norėčiau tave įtikinti, kad mes drąsiai galėtume susituokti. Aš tave mylėsiu, ir aš tikiu, kad ir mano meilė tu atsiiepsi nuosirdžia draugyste, o gal ta pačia meile. Jei tu man patikėtum, kad gyvenimo patogumai prasideda prie šeimos laimės, aš tau užtikrinčiau gražų gyvenimą. Už pusmečio ar už metų aš būsiu diplomuotas inžinierius. Inžinieriaus pajamos yra didesnės už daugelio net aukštesnių tarnautojų. Jau nekalbėkime apie tai, kad mano tėvo vardas pradžioje man pagelbės. Aš nesu apsnūdėlis, kur reikia, aš esu atkaklus. Kas man priklauso gyvenime, tą aš mokėsiu pasiekti ir viską tau atiduoti. Tu tik būk su manimi, kad aš matyčiau prasmę gyventi ir dirbti. Jei tu negalėtum dabar man nieko gera pasakyti, tu palauk ir pagalvok.

— Aš galiu galvoti, bet aš galiu ir tuoju atsakyti: aš te-

kėti dar nesirengiu ir apie tai visai negalvoju.

— Aš žinau, kad tu lauki savo valandos, savo laimės. Bet jei ji neateis? Jei tada tu pagalvosi teikti, ar tu sutiksi eiti už mane?

— Aš nežinau, nei kada tai bus, nei kaip aš pasielgsiu, — atsakiau aš.

Tik pratarusi tuos žodžius, aš pati supratau, kad mano atsisakymas buvo negriežtas ir netikras. Kodėl aš turėjau jam duoti vilties? Aš buvau įsitikinusi, kad niekados jo nepasirinksiu. Aš turėjau daug patirties, apie kuriuos aš galėjau pasakyti, kad jie, kaip žmonės, man patinka. Kazėno prie tokio aš negalėjau priskirti, o po šito pasikalbėjimo mane lyg kas stūmė nuo jo. Ir vis dėlto aš jam neatsakiau aiškiai ir teisingai.

Į mano žodžius Kazėnas norėjo kažką atsakyti, bet susilaikė, atsiduso ir, matyt, sugalvojo ką kitą.

— Gerai, kada nors dar pasikalbėsime. O dabar — jei jau gana čiuožti — aš tave palydėčiau į namus, — pasisiūlė Kazėnas.

— Ačiū. Aš mačiau savo brolių. Aš čiuošiui prie jo.

— Ak, čia tamsta! — pasakiau lyg nustebusi. — Aš maniau, kad tamsta šaute išsaus iš čiuožyklos.

— Kaip tai? Kodėl? — Prūsaitis nežinojo, kokį paimti toną: parodyti šaltumą ar vaidinti, niekur nieko.

— Labai paprasta: iš pykčio, — atsakiau.

— Argi aš taip buvau su-

pykęs? — klausė Prūsaitis, rodydamas linksmesnę veidą.

— Jei aš nebijočiau tamsos dar daugiau supykinti, aš pasakyčiau, kad jūs abu atrodėte, kaip tikri gaidžiai...

— O tamsta norėtum, kad ir vėl tas pats pasikartotų. Juk ir dabar tamsta nelaisva, — prikišo man Prūsaitis, turėdamas galvoje Vaitkų.

— Na, jau, — teištariau aš parodydama, kad jo pastaba buvo tikra nesamone. Tuo tarpu Vaitkus, atlikęs man patarimą, pasisukiojo aplinkui ir pasitraukė. Mes gi čiuožėme toliau. — Man labai nemalonu, kad mano kompanijonas buvo toks įžulus.

IV.

Palydėti mane į balių buvo pasisiūlęs Rimka ir dar pora studentų, tačiau aš atsakiau, norėdama, per šokius būti visiškai laisva. Vieno kurio asistenta vėliau galėjo mane tik varžyti. Paskambino man ir Prūsaitis. Juokaudami mes pakartojome mūsų ankstyvesnįjį pašnekėsį. Jis klausė, ar negalėtų užti manęs pasiūti, o aš atsakiau, kaip tada einant į čiuožyklą, kad mes sustuiksime salėje.

Salėje mes susitiko muzika ir stipri šviesa. Didelį jaunų žmonių masę judėjo pagal šokio taktą, tačiau bendras vaizdas priminė chaosą, nes kiekviena pora buvo atskiras pasaulis.

Aš išėjau šokti su Prūsaitiu. Jis šoko neblogai, bet vis dėlto jam trūko lengvumo ir tikslumo. Jis laikė mane truputį nedrąsiai ir nieko nekalbėjo.

— Gyviau, pone Stasy, gyviau, — padaršinau aš. — Jau natvė turi trykštę trykštę iš mūsų.

Jis atsakė:

— Tamsta taip puikiai šoki. Jei būtų kitas būdas būti taip arti su tamsta, aš niekad neįčiau šokti.

— O aš, tamstos vietoje, neįkviesčiau tos, kuri blogai šoka.

— Man nesmagu prieš tamsą. Aš jaučiuosi lyg kaltas, gal būti baramas ar net pajaukiamas.

— Skrupulai, pone Stasy. Šokis yra sportas ir žaidimas. Visa kita reikia pamiršti. O be to, niekas negali priekšti, kad tamsta blogai šoktum.

Mes vėl tyliėjome. Po šokio Prūsaitis pasiūlė atsisėsti. Pasiskubinę mes susiradome laisvą vietą gale salės. Išskodamas pradžios šneka, Prūsaitis klausė, ar aš mėgstanti šokius.

— Mėgstu ir net labai mėgstu, — atsakiau.

— Taip atsako visos panelės ir net moterys. Čia yra bendras jūsų visų bruožas. O gal tamsta galėtum man tiksliau nusakyti, kodėl jūs mėgstate šokius?

— Ar aš žinau? — deldama aš norėjau susivokti ir kalbėjau toliau: — Aš mėgstu spręsti pagal save. Mes mėgstame muziką, bet klausydami mes negalime pilnai į ją įsijauti. Tik šokyje mes jaučiame kūno ir siela, mes susijame su ja. Mūsų širdys mūsų valdo taktą, kaip tame šla geryje dainuojama. Arba vėl taigose, nei namuose, kur kaltoke jausmas, lyg mes būtume bamaši apie paprasčiausius gyvenimo reikalus, nors ir būti-

tų ir plauktumėme, garsų nečiamos, neįsivaizduojamos po kojomis žemės... Gal yra ir kas kita, tik aš nemoku nusakyti tų jausmų. Mano šneka gali tamstai atrodyti nepatinkama.

— O, aš suprantu tamstą. Vis dėlto, aš norėčiau tamstą papildyti: šokių patrauklumas yra tame, kad čia bendrauja dvi lytis.

Prūsaitis žodžiai priminė man mano patyrimą. Būdavo vyrų, ypač iğerusių, kurie šokdami neįprastai gausdavosi prie manęs. Aš čia maldavau aistrą ir bodėdavau ją.

— Tamstos pastaba tinka tik vyrams, — atsakiau aš.

— Tačiau vienos moterys nešoka.

Aš nieko neatsakiau, nors pagalvojau, kad čia daugiau papročių reikalas.

— Įdomu, kodėl tamsta mėgsti šokius? — paklausiau.

— Per daug aš jų nemėgstu. Šiaip sau ateinu įvairiau laiką praleisti ir pabūti su tais žmonėmis, su kuriais man įdomu.

Prūsaitis atsakymas man atrodė per sausas. Reikėjo tik pažvelgti į tą minią žmonių, mirgančių salėje poromis. Ne tik drabužiai, bet ir jų veidai buvo šventadieniški. Muzika, šokis ar pati aplinkuma, buvo juos pakėlę ir uždege.

— Aplinkui tokia pakili nuotaika, — kalbėjau aš. — Rodos, kiekvieną žodį palydi ir pastinka šypsena. Tokie visiškai nebūna nei gatvėse, nei į namus, kur kaltoke jausmas, lyg mes būtume bamaši apie paprasčiausius gyvenimo reikalus, nors ir būti-

KULTURINĖ KRONIKA

BELIAJUS MOKO AMERIŠV. CECILIJOS CHORUI KIEČIUS ŠOKTI. 20 METŲ.

Žinomas lietuvių tautinių šokių žinovas Vytautas Beliajus, leidžias specialų, šokiams skirtą laikraštį „Viltis“, yra pakviestas parvažiuoti į JAV ir pamokyti tautinių šokių šokti universitetų kūno kultūros mokytojus ir kitus šia sritimi besidomintiems asmenims.

Vytautas Beliajus yra žinomas daugelio tautų liaudies šokių ir jiems dažnai vadovauja įvairių festivalių ir kt. progoms.

LIETUVIŲ DAILĖS PARODA ČIKAGOJE

Perkeliamasis jau kelis Amerikos miestus, Lietuvos dailės paroda perkeliama į Čikagą, ka-
ne Istorijos muziejuje, jį viešins visą rugsėjo mėnesį.

KILRILIO - ŽVAGUČIO NOVELĖS

Brazilijoje, Sao Paulo mieste išėjęs lietuvių savaitraštis „Žinios“ netrukus išleis Kirilo - Žvagučio novelių rinkinį.

„Miestinis, solar „saulės“, nasal „nosinis“, „jei jau nuo seno pažinojo, dar ir šiandien tebevar-
toja atatinamus daiktavardžius, kaip house „namas“, town „miestas“, sun „saulė“, nose „nosis“?

Šis jų polinkis mums svetimas. Jei ši polinkį aiškinti savosios kalbos nežinojimu ar ne norėjimu sudaryti naujų žodžių, tai toks aiškintis netiks. Nes yra visa eilė senų žodžių, kurie dar ir šiandien tebevartojami šalia naujai pasiskolintųjų.

Anglai pažįsta pavyzdžiui „brotherly, fatherly, motherly“, taisyklingai sudarytus būdvardžius, bet be to dar pasiskolino iš lotynų kalbos „fraternal, paternal, maternal“. Ar ba būdvardžiai „karališkas“ išreikšti turime net tris žodžius: kingly, royal ir regal. „Kingly“ senas savas būdvardis, sudarytas iš king „karalius“, „royal“ pasiskolintas iš prancūzų kalbos, o „regal“ — iš lotynų. Reikšmė iš esmės visų trijų žodžių ta pati. Taip pat jokio skirtumo nėra tarp „to buy“ ir „purchase“, „freedom“ ir „liberty“, „to put out“ ir „to extinguish“. Tiesa, jie yra naudinga priemonė stilių pavyzdžiui, nenorint kartoti to paties žodžio, kaip „I think that I will buy a new suit, and I may purchase some shirts and ties, too.“
(Bus daugiau).

nus. Aš ne tik matau tokį žmonių pasikėtimą, aš ir pati jaučiuosi atsidūrusi laimingesniame gyvenime. — Nutraukdama savo samprotavimus, aš pašokau iš vietos sakydama: — Na, einam šokti. Aš tamstą išmokysiu daugiau jausti ir mažiau galvoti.

Prisaitis šypsojosi ir žiūrėjo man į akis, lyg norėdamas išskatinti, ar aš nuosirdžiai šneku.

Po šokio jis mane grąžino Prūsaičiui, o pats pasitraukė.

— Kodėl tamsta nešokai? — paklausiau Prūsaitį.

— Aš laukiau tamstos.

— Aš juk galėjau visai ne grįžti. Mes nesame susitarę.

— Vis dėlto tamsta grįžai, nors ir be susitarimo. Už tai labiau dėkingas.

— Aš pati nežinau, kodėl aš sugrįžau. Tamsta nesi labai įdomus. Per daug tylų. — Mano atvirumas buvo toks netikėtas ir netūralus, kad Prūsaitis neužsigavo. Jis klausėsi šypsodamasis. — Aš tik, kad tamsta turi nuslėpęs savyje daug vertybių. Tačiau kas iš to? Reikia mokėti jas ir parodyti. Mes, aplinkiniai, tik tada įvertinsime, kada pamatysime.

— Aš nesu turtingas, kad galėčiau aplink švaistytis ar kuo nors žibėti, — atsakė Prūsaitis. — Antra vertus, jei manyje ir atsirastų vertingėnis kristalas, aš įsitikinsiu, kad jį surasti galėčiau tik kieno nors jausmas, o ne protas. Jausmų gi daug žodžių nereikia.

— Argi jausmus mes ne žodžiais išreiškiame? — paklausiau.

— Taip ir ne. Man žodis ir jausmas gali būti tapatybė. Tačiau mano klausytojams kalba yra tik garsas gal net ne mintis ir ne vaizdas. Aš daug nežinau, nes aplinkumoj nemoku surasti įdomesnės temos. Kada gi aš mėginu abstrakčiai mintis dėstyti, žodžių skambesys nesiderina su mintimis. Pagaliau, jei aš ir neblogai kalbėčiau, yra dar viena sąlyga: man ne turi klausyti ir suprasti. Džižiausios žmogiškosios tragedijos nuskambės tuščiais žodžiais visiems tiems, kurie nesugeba jiems atsiliepti ir bent jų atgarsį pergyventi. Kada aš kalbu, aš norėčiau matyti apie save nors truputį priitarimo ar bent supratimo. Tai yra neįmanoma, kada aplinkui daug žmonių, kurių kiekvienas kitur krypstą, ir nėra priemonės jiems nors kiek įteigti. Man daug lengviau šnekėtis dviese.

— Dabar mes kaip tik esame vieni du.

— Bet įdomu ar mes mokėsime sutarti?

— Argi tamsta manai, kad aš nesugebėsiu tamstos suprasti? — klausiau aš.

— Matai, tamsta, supratimas mažai priklauso nuo sugėbimo. Jeigu tamsta jausi neapykantą, o aš kalbėsiu apie meilę, tai mes tikrai nesusisnekėsime.

— Aš turiu gerą nujaunimą. Net ir tuo atveju aš tamsą suprasčiau. Tamstos gi nujaunimas pasakys tamstai, apie tai ir kaip turėtum kalbėti.
(Bus daugiau)

TAUPIOJI VIREJA

H. Mačiulytė - Daugirdienė Amerikoje yra paruošiusi šeimai rinkėms vieno knygą „Tautioji vireja“, kuri dabar esanti spausdinama Bostone. Lietu-
vaitės susilauks reikalingos knygos, ypač jeigu ji turės ir lietuviškų vaigų receptų.

ANB INFORMACIJOS

ANB (Anti - Bolschewist Nation) yra sąjunga dėl laisvės kovojančių organizacijų, kurias sudaro bolševizmo pavergtų tautų atstovai. ANB yra įsteigta 1943 metais Ukrainoje ir šiandien jungia šiu tautų revoliucines ir išlaisvinimo organizacijas: estų, latvių, lietuvių, baltgudžių, slovakių, vengrų, serbų, kroatų, albanų, bulgarų, rumunų, ukrainiečių, dono kazokų, šiaurės kaukazių, gruzinų, turkestanių, aserbaidžianiečių, armėnų, totorių, uraliečių ir Sibiro tautų.

Čia suminėlių tautų revoliucinės kovos organizacijos veikia bolševikų užimtos teritorijose ir išlaisvinimo organizacijos Vakarų Europoje ir kituose kontinentuose. Į ANB neįeina tik lenkai, nors Lenkijoje veikianti revoliucinė lenkų organizacija prieš bolševikus, bet lenkų tremtiniai nesijungia šian blokan, kadangi jie tebe-
taisoja užmačius ir anksčiau lenkų okupuotas Lietuvos, Baltgudijos ir Ukrainos sritis.

ANB kovoja vadovaudamasi šiais principais: „Laisvė tautoms — laisvė žmonėms“. ANB kovoja prieš bolševizmą ir prieš kiekvieną imperializmą bei jo užmačius.

— Ad. Jazavito kvartetas su draminiškais K. Vasiliausku ir V. Žukausku yra įgijęs naujų plokštelių.

— Dramos art. T. Daubraitė - Gailevičienė yra atvykusi į JAV ir apsisitūsi Brooklyn.

— Kun. Stasys Yla, vokiečių kalintas Stutthofio stovykloje drauge su prof. B. Sruoga (mirus), prof. M. Mackevičium (Čikagoje), kun. Lipnūnu (mirus) ir kitais, atvyko į Ameriką.

ATEITIS BE RŪPESČŲ.
ŠEIMA APRŪPINTA.
Geriausia proga apsirūpinti ateitimi ir išvengti gydomosi išlaidų jeigu laiku apsišausi.

„THE MACCABEES INS.CO.“
kuri jau 72 metus sąžiningai patarnauja ir draudžia nuo nelaimingų atsitikimų, ligos atveju ir specialiai mažamečius vaikus.
Informacijas teikia ir apdraudimą atlieka naujai pasiskirtas atstovas:
JONAS BERŽINSKAS,
88 Annette St., Toronto, Ont., telef. LY. 2816.
P. S. Draudimas atliekamas ir provincijoje gyvenantiems (šeštadieniais ir sekmadieniais).

Jei Jums reikalingas elektrinis darbas šaukite
VIRBALL ELECTRIC REG'D
TEL. DO. 3655
Lietuvis Elektros Kontraktorius
Darbas garantuotas — Greitas patarnavimas
Visokios rūšies elektros įtaisymas bei pataisymas
Laikau pardavimui visokius elektrinius reikmenis
Savininkas: STASYS VIRBALAS, TEL. DO. 3655
816 JEAN TALON, W, MONTREAL

LIETUVIŠKA VALYKLA
Valome, prosijame, dažome ir sutaisome vyriškus ir moteriškus rūbus. Be to, prosijame vietoj laukiant.
Paimame iš namų ir pristatome atgal.
Darbas atliekamas sąžiningai ir tvarkingai.
5945 Park Ave — Montreal, Tel. GR 9719.

JOE HAVER
Radio Tarnyba
Taisomi visų rūšių aparatai.
TELEFONAS Randolph 4708.
63 ST. CLAIR AVE. EAST. TORONTO.

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI

VEDA JONAS JUŠKAITIS

2. AR NAUJIEJI ATEIVIAI GALI GAUTI ŠEIMOS PAŠALPĄ?

(klausia O. A. iš Montreal, P. Q.)

Daug lietuvių šeimų su mažamečiais vaikais apsigyveno Kanadoje. Kiti mūsų tautiečiai, sukūrę šeimos žodinius šiam krašte, jau džiaugiasi su silaukę prieauglio. Trečiąją kategoriją sudaro tie, kurie planuoja ateityje tapti šeimos galvomis. Jie visiems, dar nespejusiems per trumpą laiką šioje šalyje ekonomiškai stipriau įsikurti, yra aktualus klausimas: ar Kanados vyriausybė gaušioms ateivių šeimoms duoda pašalpas?

Kanados vyriausybė, kaip jaunos ir dinamiškos tautos valdovas vykdytoja, yra suinteresuota natūralių gyventojų prieaugliu. Jos vidaus politika yra paskatinti tėvus, kad jie turėtų kaip galint didesnes šeimas. Vienas iš vyriausybės pozityvių žingsnių ta linkme yra finansavimas šeimų, kurios augina mažamečius vaikus.

1944 m. Kanados parlamentas išleido įstatymą, 8 George VI, Chapter 40, Family Allowance Act. Pasiremiant tuo bendru visoms provincijoms įstatymu, federalinis išdas per Sveikatos ir Gerbūvio ministeriją už kiekvieną Kanadoje gimusį vaiką nuo jo gimimo dienos iki jam sukanka 16 metų amžiaus, moka mėnesinę šeimos pašalpą. („Family allowance“, popularioje kaboje vadinama „baby bonus“). — Ta pašalpa mokama tėvams arba asmenims, kurie vaiką išlaiko, neatšizvelgiant ir augintojų finansinį pajėgumą.

Pašalpos reikia formaliai prašyti.

Pirmam vaikui gimus, tuojau reikia užpildyti blanką „Family Allowances Registration Form“ (baltos spalvos), kuris gaunamas pašto įstaigose, ir siųsti ar pačiam įteikti ministerijos skyriui „National Health and Welfare Dept., Family Allowances Regional Office“, kurį turi kiekvienos provincijos sostinė. Tikslų adresą galima sužinoti iš telefono knygos. Antram ir kiekvienam sekančiam vaikui gimus, reikia pristatyti blanką „Family Allowances Supplementary Registration“ (mėlynos spalvos). Prie prašymo reikia pridėti vaiko gimimo ir krikšto metrikų ištrauką arba kitą dokumentą, iš kurio būtų matomas vaiko amžius.

Praėjus vienam mėnesiui nuo prašymo įteikimo, pradeda ma mokėti mėnesinę pašalpą: už vaikus, kuriems nesukako 6 metai amžiaus —

5 dol. per mėn.,
už vaikus, kurių amžius yra tarp 6 — 10 m. —
6 dol. per mėn.,
už vaikus, kurių amžius yra tarp 10 — 13 m. —
7 dol. per mėn.,
už vaikus, kurių amžius yra tarp 13 — 16 m. —
8 dol. per mėn.

Tokiu būdu vyriausybė prisideda prie kiekvieno vaiko išaugimo daugiau kaip tūkstančių dolerių.

Šeimos pašalpa gali gauti ir nauji ateiviai, kurių vakai nėra gimę Kanados teritorijoje. Viena sąlyga turi būti išpildyta: prieš prašant pašalpos, vaikai turi būti išgyvenę Kana-

doje nemažiau kaip vienerius metus.

Aną dieną į mane kreipėsi viena mūsų šeima, išgyvenusi 25 mėnesius su savo mažamečiais vaikais vienoje tolimoje Kanados farmoje. Tie naujieji ateiviai apie šeimų pašalpas prieš tai nežinojo. Gaila, už praėjusį laiką šeimos pašalpos neišmokamos.

3. KAIP NAUJAM ATEIVIUI IŠVYKTI ATOSTOGŲ Į JAV?

(atsakymas į M. K. klausimą, Montreal, P. Q.)

Išvykti į JAV naujiems ateiviams ligšiol buvo nelengva, nes JAV konsulatams sunkiai duodavo vizas. Dabar, kiek girdėti, lengviau duodamos vizos. Gali būti, kad tai taikoma tik tai vasaros atostogų metui. Bet dabar vis dėlto lengviau gaunami leidimai išvykti į JAV.

Norint išvykti diplokui į Ameriką, reikia gauti Lietuvos užsienio pasas, kurį išduoda Generalinis Lietuvos Konsulas Kanadoje p. Vytautas Gylis (adresas: Consulate General of Lithuania, 442 Quebec Ave., Toronto, Ont. Telefonas: MU 9753).

Užsienio pasui gauti reikia Lietuvos vidaus paso, arba jau turėto Vokietijoje užsienio paso, arba kito atatinamo dokumento.

Su Lietuvos užsienio pasu reikia kreiptis į Amerikos konsulatą, kurių yra Montreal, Toronto ir tt. JAV konsulate atliks reikalingus formalumus (be ko kita, reikia pateikti 4 foto), įvažiavimo į JAV vizą gaunama nemokamai. Paprasta visa duodama dešimčiai dienų.

Išpėjama, kad tai yra paprasta procedūra ir jokių advokatų, kuriems reikia mokėti už patarnavimus, nereikia. Pats prašytojas lengvai tą atlieka.

(Copyright).

TR. 8112
Lankydamiš Ville Lasalle ar vykdami į lietuvių pikniką atsilankykite
LIETUVIŲ SVETAINĖJE
pas BRONĖJĄ JAZOKĄ
7682 EDWARD ST. (kampas 6 av.), VILLE LASALLE.
Iš čia vykstama į lietuvių pikniką!

MORINKIMES ANGLISKAI
LESLIE MACKINTOSH
Anglų kalbos mokytojas tarptautiniame YMCA skyriuje Montrealyje.
ŠEŠIŲ MĖNESIŲ KURSAI PAŽENGUSIEMS MOKINIAMS.
Siųskite penkis dolerius registracijai ir mokėkite tris dolerius mėnesiui.
Rašykite:
Laslie Mackintosh Reg'd., P. O. Box 294. Westmount, Quebec.

VISIEMS LIETUVIAMS GERAI ŽINOMAS
LAI DOTUVIŲ
DIREKTORIUS
J. H. BENOIT
Funeral Director
NELAIMIŲ ATVEJU VISADA PASIRUOŠES PADETI
2102 FULLUM ST. AMherst 0694

LIETUVIŠKA
BALDU KRAUTUVE
IR DIRBTUVE.
PARDUODAME GATAVUS, PRIMAME UŽSAKYMUS IR PATAISYMAS.
ATLANTIC CITY BEDDING & UPHOLSTERING CO
899 BLOOR ST. W. TORONTO, TEL. LO 1438.
SAV. J. KAMICHAITIS. PATARIMAI VELTUI

Lietuviška moterų kirpykla
Daro šukavimą, pusmetinius ir trumpalaikius frizūrus, dažymą ir kt.
Sav. BIRUTĖ DODONAITE
(B. M. Dodon)
2521 Centre St., Montreal. Tel. FI 0208

KAN. LIET. BENDR. S. S. MARIE APYLINKĖS LOK RINKIMAI.

Sault-Ste-Marie, Ont. Birželio m. 11 d. įvyko šiame mieste gyvenančių lietuvių susirinkimas, kuris įvykdė apylinkės LO Komiteto rinkimus. Išrinktieji komitetas pareigomis įsiskyrė sekantiesiems: Z. Rimša — pirmininkas, R. Galinis — pirmininkas, R. Galinis — sekretorius. Kandidatais liko A. Daugirdas ir A. Skardžius. Revizijos komisijon išrinkti — N. Aukštikalnis, St. Grigelaitis ir J. Nakutavičius.

Susirinkimo metu prisiminta 1941 m. birželio mėn. iš Lietuvos ištremtieji ir dabar Sibiren tremiami lietuviai, o taip pat ir trečiojo Lietuvos Respublikos Prezidento dr. K. Griniaus mirtis.

Abu įvykiai atžymėti — pagerbti susikaupti — tylos minutėmis.

AUKOS NEPRIKLAUSOMYBĖS KOVŲ INVALIDAMS.

St. Catharines, Ont. LAS St. Catharines skyriaus valdyba, įvertindama Lietuvos Nepriklausomybės kovų invalidų didžiulius nuopelnus tautai, taipgi, suprasdama jų sunkią dabartinę būklę tremtyje, padarė jiems rinkliavą. Daugiau sia prisidėjo LAS skyriaus pirmininkas Polgrimas, kuris su aukų lapu lankėsi butuose ir surinko \$ 10.—. Aukojai: Petras Polgrimas — \$ 3.—, Vacius Venikus — \$ 2.50, Stasys Grigaliūnas 2.50, Vladas Palujanckas — 2.—, Antanas Pranckus — \$ 2.—, Jonas Stulgys \$ 2.—, Vincas Zabiela — \$ 2.00, Aleksas Visockas — \$ 1.—, Vincas Poviličius — \$ 1.— ir Bronius Petrauskas — \$ 1.—.

LAS St. Catharines skyriaus valdyba visiems aukotojams yra nuoširdžiai dėkinga.

V. V. kus.

GRAŽIOS VESTUVĖS HAMILTONE.

Birželio 10 d. Hamiltono lietuvių parapijos klebonas kun. Tadarasukas sujungė bendram gyvenimo keliui p. Genutę Norkutę su p. Leonu Klevu. Vestuvės buvo labai iškilmingos.

Jaunuosius atlydėjo į bažnyčią septynios pajuosios poros. Pašviesė buvo pasipuošusios tauriniais rūbais, o altorių skendė tėviškės darželio gėlės. Jaunosios baltą rūbą dabino svetimoje žemėje išaugintos lietuviškos rūtės.

Vestuvių pokylis vyko pp. Jurgučių namuose. Kadangi abu jaunieji yra labai geri, nuoširdūs žmonės, tai juos pasveikint susirinko labai daug draugų iš Hamiltono, Toronto ir apylinkių. Širdingi sveikiniai, dainos ir puiki nuotaika palydėjo mielus jaunuosius į naują gyvenimą.

PABRĖŽIENĖ MARIJA

46 metų amžiaus nuo vėžio ligos mirė Kingstono ligoninėje, birželio mėn. 7 d. 9 val. 30 min. vakare.

Palaidota birželio mėn. 9 d. 2 val. 30 min. po pietų Kingstono kapinėse. Ligoninėje išgulėjo nuo sausio mėn. 15 d. iki birželio 7 d.

JONINĖS IR GEGUŽINĖ TILLSONBURGE

Pamaldos Delhi bažnyčioje

Birželio 25 d., sekmadienį, KLB Delhi Apylinkė anglų R. Katalikų bažnyčioje, 11 val. 15 min. dieną ruošia gedulingas pamaldas už Sibiran išvežtus lietuvius. Bus pamokslas anglų kaba, dalyvaus anglų laikraščių korespondentai. Pamokslas bus nušviesta tragiška lietuvių tautos būklė ir žiaurūs komunizmo slautėjimas pavergtoje mūsų tėvynėje Lietuvoje. Visi lietuviai yra maloniai prašomi kuo skaitlingiau dalyvauti.

Joninių minėjimas ir laužas.

Šeštadienį, birželio 24 d., 8 val. vakaro, Z. Mikėno ūky (3 mylios nuo Tillsonburgo, kelio Nr. 19) bus paminėtos tradicinės Joninės. Programą atliks Londono, Ont. skautai. Ties bus deklamacijos, dainos, tautiniai šokiai; merginos ieškos ir kai kurios ras... paparčio žiedą!

PAKVIETIMAS Į LIETUVIŲ — SOCIALDEMOKRATŲ JONINIŲ LAUŽĄ - PIKNIKĄ OAKVILLEJE.

Socialdemokratų kaminskių ūkyje ir Toronto socialdemokratų organizacijos šiuo metu nuširdžiai kviečia Toronto, Hamiltono, Oakvilės ir apylinkių lietuvius į Joninių laužą - pikniką, kuris įvyks šeštadienį, birželio 24 d., 7 val. vak. Oakville, tame pat miške, kuriame pernai vasarą vyko Lietuvių socialdemokratų kaminskių, Hamiltono lietuvių ir kitų lietuvių organizacijų linksmi piknikai gaivinančios gamtos prie grobystę.

Programoje linksmi šokiai ant geros platformos, grojant europietiškam orkestrui. Įvairūs žaidimai ir staigmenos visiems Jonams; Bufetė užkandžiai ir gėrimai. Žodžiu, bus padaryta viskas, kad svečiai kuo maloniausiai ir kuo jaukiausiai praleistų laiką ir laisvai nevaržomai pasidžiaugtų gamtos aplinkuma, pasilsėtų nuo didmiesčio triukšmo ir tvarkumo.

Iš Toronto ir Hamiltono va-

Linksmas gegužinė - piknikas.

Birželio 25 d. tame pačame p. Z. Mikėno ūky, bus linksmas gegužinė, kur prasidės 2 val. po pietų (3 mylios nuo Tillsonburgo, kelias Nr. 19). Bus dainos, įvairi programa, kupletai apie Tabakerką; bus paliečiami tabako augintojai ir pypkoriai. Per Jonines ir gegužinę metu gros puikus 6 asmenų orkestras. Suvažiuos daug ūkininkų ir norintieji dirbti prie tabako nuėmimo - skyrimo, turės progos tartis su fermeriais.

Todėl visi iš artimųjų ir tolimųjų apylinkių ūkininkai lietuviai yra maloniai kviečiami tiek Joninių, tiek pikniko parengimuose skaitlingai dalyvauti.

Gegužinės metu bus minkštų ir kietų gėrimų, skanių užkandžių, kuriuos ruošia apylinkių šeimnininkės — ūkininkės.

Visus parengimus ruošia Delhi, Ont., ir Londono, Ont. KLB Bendruomenės Apylinkės.

žiuojama Queen Elizabeth Way iki Oakville signalinių (trafiko) šviesų. Pravažiavus šviesas, torontiečiai suka į dešinę, hamiltoniečiai į kairę ir apie mylią važiuoja į pikniko laiką nuo autobusų stoties (Bus station).

Autobusai iš Toronto išvyksta 6 val. vak. nuo lietuvių valgyklos Dundas ir Manning gatvių kampo. Autobusai iš Hamiltono išvyksta tuo pačiu laiku.

Taigi visi į socialdemokratų Joninių pikniką Oakvilleje. Įvyks šeštadienį lytų, piknikas įvyks sekmadienį birželio 25 d., 2 val. pp. toje pat vietoje.

MOTINOS DIENOS MINĖJIME OTTAWOJE

pianinu kambino p. Bielinytė, bet jos pavadė aprašyme per neapsižiūrėjimą praleista. Daugiau jai taip pat dėkingi.

PAVERGTOJE LIETUVOJE

(Atkelta iš 3 psl.)

silieka. Ir pirmąjį ir antrąjį šio mėnesio penktadienį apskirtyje paruošų planas neleistinai sužlugdytas. Rugpjūčio 10 d. įvykdyta tik 1,8 proc. metinio plano. Tokiuose valstijose, kaip Gižai, Žalioji ir kt., nebuvo suorganizuota nei viena raudonoji gurgulė. („Tiesa“ 1949. VIII. 13).

Degina stogus

Sausio 17 d. „Tiesa“ nusišundžia, kad Lietuvos valstijose reikalaujama tvarkytis griaua valstijų esančius pastatus, jų medžiagą suveža į miestelio centrą ir čia naudoja kaip kurą. Savo reikalus valstijos kartas nuo karto pradeda statyti trobesius. Deja, ir šiais metais gontų stogus vėl nuėjo kurui!... Tai vyksta prieš vykdomojo komiteto langus, tačiau visa tai mažai jaudina valstijos vadovus. Jie, atrodo, tiek jau surambėję, kad nebesiskaito su liaudies turtu ir ramiausia sąžine leidžia jam pūti, kūrėna jį, visiškai nesidomėdami, kad tai

MUSU SPORTAS

PARODOMASIS KREPŠINIO TURNYRAS

Halifax'o anglų jaunimo organizacija prašant, lietuvių, palyginus su pabaltiečiais, sporto klubas „Vilnius“, gegužės 20 d., surengė parodomąjį krepšinio turnyrą anglų visuo menel. Nelaimei, lietuvių priverė žaidėjus apleisti puikiai įrengtą lauko aikštę ir spiešis į ankštą krepšinio salę, kur telpa vos apie 100 žiūrovų.

Dviejų minusų turnyre dalyvavo: Halifax'o lietuviai „Vilnius“, latviai ir anglų jauniai, Bradfordo lietuviai („Lithuanica I“), Wetherby latviai ir Huddersfieldo anglų jauniai. Trumpoje atidarymo kalboje, Halifax'o švietimo komiteto pirmininkas Alderman J. Pickles pabrėžė, kad europiečiai krepšiniškai yra žymiai pajėgesni už anglus ir pastarieji dalyvauja turnyre tik norėdami išbandyti savo jėgas. Jau pirmieji susitikimai jo žodžius

yra visiškai gera statybinė medžiaga, kurią gali panaudoti naujieji kolūkiai ir gyvenvietės — skundžiasi kolchozininkas S. Kreivis.

Kukrus — didelė retenybė. Labai sunkiai dirbo draugė Laurinavičienė, ravedama ir prižiūrodama labai primityviomis priemonėmis, be jokių mašinų, net du hektarų runkelių. Už tat kolchozo vadovybė jos nepamiršo, gausiai atsilygindama: „Laurinavičienė gavo beveik 8 kg. cukraus“, — skelbia „Tiesa“, išskeldama premijos dėdumą. Taigi...

Sunkj našta.

Kauno elevatoriaus grūdų priėmimo punktas Vilijampolėje, Dvaro gatvėje, kiekvienais metais darba pradeda blogai pasirošęs. Netinkamai dirbama ir šiemet. Valstiečiai atleidiama letai, neieškant būdų ir priemonių darbu paspartinti. Atvežtus į punktą grūdus, žmonės turi sunėšioti į pašto antrašį aukštą blogais, išklusais laiptais. Šalia sto vi pakeliamas kranas, tačiau jis išardytas ir niekas nesiruošia jo pataisyti.

Iš Vandžogalos ir Lapių valstijų atvyko daug vežimų su grūdais. Daugelio kolūkiečių vežimuose grūdai buvo supilti maišuose po 100 kg. Tokių svorį žmogus ant pečių į antrąjį aukštą ir dar aplūžusiais laipais užnešti nepajėgia — raktis yra nevalniukas Lietuvos „Tiesa“ Nr. 193. Čia nieko

HAMILTONE „SVETIMOS PLUNKSNOS“

Birželio mėn. 24 d., punktualiai 8 val. vak., Hamiltone statoma Adomėno 3 veiksmų komedija „SVETIMOS PLUNKSNOS“. Vaidybos kolektyvas atvyksta iš Toronto. Po vaidinimo bus šokiai. Parengimas įvyks vengrų parapijos salėje, Barton ir Mary gatvių kampe.

Hamiltono ir apylinkės lietuviai maloniai kviečiami atsilankyti.

Hamiltono at-kų kuopa.

LAROSE & LEFEBVRE

Nejudomas turtas.

Lietuviai atstovaus A. ŽARNAUSKAS (A. J. Zarnon). Sąžiningai patarnauja lietuviams, perkant bei pardodant namus ir visų rūšių biznis. Duodame išsimokėjimui su 1 ir 2 mortgage. 2057 St. James St. W., Montreal. Tel. WI 0227 (Dieną ir naktį)

Lietuviai laikrodininkas, turįs ilgametę praktiką,

ZUKAS ANTANAS

1064 Riverview Ave., Verdun, Montreal, Que. Tel. TR 5929, priima pataisymams įvairius laikrodžius. Darbas atliekamas greitai ir sąžiningai. Kainos žemesnės, kaip kitur. Už pataisymus garantuoja. Kreiptis vakarais po 6.30 val.

LIETUVIS DAZYTOJAS

Dažau namus iš lauko ir vi daus.

Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai.

Kreiptis: nuo 6 val. vak., šeštadieniais ir sekmadieniais visą dieną.

5659 — 12 ave Rosemount Montreal, Tel. HO 7338.

Auksta kokybe -- zema kaina

Siuntiniai į visus Europos kraštus išskyrus SSRS

per US Parcel Post.

Užsakymuose prašoma rašyti AIŠKIAI siuntėjo ir gavėjo adresą, pakieto numerį ir jo kainą.

STANDARTINIAI PAKIETAI:

Kaina amerikoniškais doleriais

2 sv. dešros Saliami	Nr. 1	5 sv. kiauš. taukų	Nr. 4
2 sv. kiauš. taukų	\$	2 sv. rūkytų lašinių	\$
2 sv. maltos pup. kavos (skardinėse po 1 sv.)	6.10	1 sv. deg. pup. kavos	\$
2 sv. cukraus		1/2 sv. arbatos (Lipton)	5.95
1 sv. džiov. vaisių		3 gab. tualet. muilo	
2 sv. rūkytų lašinių	Nr. 2	1 sv. malt. pup. kavos (skardinėje)	Nr. 5
1 sv. kiauš. taukų	\$	1/2 sv. kakao	\$
2 sv. maltos pup. kavos (skardinėse po 1 sv.)	\$	1/2 sv. arbatos (Lipton)	5.85
1/2 sv. arbatos (Lipton)		1 sv. pien. šokolado (plytelėmis)	
1 sv. pien. šokolado (plytelėmis)	5.65	2 sv. cukraus	
2 sv. cukraus		1 sv. džiov. vaisių	
		1/2 sv. sūrio	
		2 sv. alyvos (Mazola)	
2 sv. malt. pup. kavos (skardinėse po 1 sv.)	Nr. 3	1 sv. kiauš. taukų	Nr. 6
1 sv. kakao	\$	1 sv. rūkytų lašinių	\$
1/2 sv. arbatos (Lipton)		1 sv. malt. pup. kavos (skardinėje)	\$
1 sv. džiov. vaisių	5.30	1 sv. cukraus	4.45
2 sv. cukraus		1 sv. pien. šokolado	
2 sv. kiauš. taukų			

(plytelėmis)	5 sv. kiauš. taukų	Nr. 9
1/4 sv. arbatos (Lipton)	5 sv. kviet. miltų	\$
1 sv. džiov. vaisių	5 sv. cukraus	
	1 sv. razinkų	
2 sv. rūkytų lašinių	1 sv. malt. pup. kavos (skardinėje)	6.00
1 sv. kiauš. taukų	1/2 sv. arbatos (Lipton)	
1 sv. ryžių		
5 sv. kviet. miltų		
5 sv. cukraus		
1 sv. razinkų		
1 sv. deg. pup. kavos		
1/2 sv. arbatos (Lipton)		
1 sv. džiov. vaisių		
	5 sv. kiauš. taukų	Nr. 10
3 sv. kiauš. taukų	4 v. malt. pup. kavos (skardinėse po 1 sv.)	\$
5 sv. kviet. miltų	2 sv. pien. šokolado (plytelėmis)	7.10
5 sv. cukraus		
2 sv. deg. pup. kavos		
1 sv. razinkų		
1 sv. džiovintų vaisių		
	10 sv. kiauš. taukų	Nr. 11
	4 sv. malt. pup. kavos (skardinėse po 1 sv.)	\$
		7.10
	18 sv. kiauš. taukų	Nr. 12
		\$
		5.95

Pagal atskirą kainoraštį ruošiamas INDIVIDUALIUS maisto paketus. Teiraukitės dėl siuntų didesniais kiekiais.

KITI SIUNTINIAI

Vaistai penicilinas ir kt. Pinigai į visus Europos kraštus. Vakary Vokietiją 100 DM — \$ 22.00.

REIKALAUKITE MŪSŲ KAINORASČIŲ! HONEST AID, REGD

456 West 63rd Street, Chicago 21, Ill. Telefonas Wentworth 6-4107.

VICTORIA CLEANERS & DYERS CO.

EXPERT CLEANING & DYEING SERVICE FOR CLOTHES AND HOUSE FURNISHINGS OF ALL DESCRIPTIONS. MINOR REPAIRS. RUGS AND CHESTERFIELDS CLEANED. CITY-WIDE PICK-UP AND DELIVERY. FUR AND GARMENT STORAGE.

2832 ALLARD TR. 1135

MONTREALIS 2836 Allard Tr. 1135

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus, taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome apsuštus nuo lietaus uždedami jiems "Drex", kad neperleisėtų vandens ir duotų gražesnę išvaizdą.

Taipgi valome visokiausios rūšies karpetus ir fotelius (Chesterfields), gardinus lengvus ir sunkius. Sutaupome rūbus (iširimus), išiuvaime sagas ir pan. Kiekvieną orderį paimame iš namų ir pristatome į namus.

Už mūsų atliktą darbą garantuojame.

Dėl informacijų prašome telefonuoti TRemmore 1135 (galima pašaukti lietuviškai).

Lietuviai savininkai: J. Kriauciūnas

J. Matulaitis

A. Majauskas

PIRMIEJI OKUPANTŲ
SIAUTĖJIMAI LIETUVOJE

(Atkelta iš 2-ro pusl.)
puslapio pusėn. Sekančią dieną jis vėl koliojosi, kam jo straipsnis įdėtas „ne vedamuojai...“
Ivykiai ritosi galvatrukčiais.

Tuoju prasidėjo įstaigų „valymas“. Visur pirmąsias nuimtos viršūnės. Vieni patys bėgo, kiti prašėsi atostogų, trečius jėga metė lauk. Atsirado nauji kom-sariatai, žinybos, vadybos...

Krautuvės tuštėjo. Jau trečią dieną pradėjo stigti maisto produktų. Tiekimas sutriko ir visai ap- ro. Žmonės gaudė ką galėjo. Bet daug ko jau nebuvo, jau stigo.

Darbininkų ir tarnautojų algoms uždėtas areštas: nustojo išmokėti pilnas algas. Pradėta mokėti tikrai avansai. Uždrausta iš taupomųjų kasų ir bankų išimti indėlius — savo pinigų. Uždrausta daryti maisto ir apsirengimo atsargas, — leista pirkti tikrai tai pačiai dienai.

Birželio 19 d. uždaryta Tautininkų sąjunga ir „prezidentų“ aktu iš kalėjimų paleisti komunistai: Iš Kauno kalėjimo — 104, Šiaulių — 44, Raseinių — 65, Ukmergės — 24, Panevėžio — 7, Kalnaberžės — 1, viso — 245. Juos iškilmingai pasitiko L. Gira, Žukas, Cvirka ir dideliu triukšmu lydėjo per miestą.

Nė vienas politinis kalbėtojas, Liaudininkas, Socialdemokratas, Tautininkas, Suvalkų sukilimo dalyvis ar kitoks nepaileistas.

Atvirkščiai, ligi 1941 m. birželio 14 d. šių buvo prikimšti pilni kalėjimai ir skaičius pasiekė net 12.123 asmenų, iš kurių apie 700 buvo nukankinti ir nakčia užkasti nežinomose vietose. Daugelis jų kapų buvo apšodinti medeliais arba jie buvo pakisti po medžių šaknimis kasant duobes, kad nesimatytų. Žinoma, ne visus galėjo paslėpti, — todėl naktimis žmonės tuos kapus papuošdavo gėlėmis, kurias NKVD nutrypdavo.

Sklindant neramioms žinioms, kariuomenės vadas gen. Vitkauskas skelbia kariuomenės raminantį įsakymą, kuriame kalbama apie teisingą ateitį ir tvarką.

„Prezidentą“ J. Paleckį, bir

Nuo 1 liepos
IŠNUOMOJAMAS
KAMBARYS
1 ar 2 asm., su ar be maisto.
5659 — 12 Ave., Rosemount.
Tel. HO 7338

BALTICKA
Lietuviai batsiuvis.
Pataisymai ir užsakymai.
5355 Verdun Ave., VERDUN
Tel. YO 0669.

PASIDARYKIM ATEITĮ BE RŪPESČIŲ — APSIDRAUSKIM ŠIANDIEN
Aib. NORKELIŪNO AGENTŪROJE
MONTREAL ENTERPRISES REG'D.

Vienintelė lietuviška apdraudos agentūra, kuri draudžia nuo įvairiausių nelaimių, gaisrų, susirgimų ir kt., patarnauja susidūrus su valdžios įstaigomis, pirkimais, dokumentų vertimais statybai paskolomis ir tt. Skambinkite telefonu arba užkikite:

Kasdien:
5505 13th Ave. Rosemount,
Montreal, Que.
Tel. AM 0342

Antradieniais:
7682 Edward St.,
Ville Lasalle, Que.
Tel. TR 8112.

Siuntinys Nr. 1—\$6.90
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. saliami dešros
2 sv. (be 2 ozs.) ken. bek.
1 dėž. margar. (400 g)

Siuntinys Nr. 6
A. 10 sv. cukraus—\$2.10
B. 20 sv. cukraus—\$3.20

Siuntinys Nr. 7
A. 10 sv. kv. miltų \$2.60
B. 20 sv. kv. miltų \$3.20

Siuntinys Nr. 10—\$6.40
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarino
2 sv. degintos kavos
1 sv. šokolado

LIUDNŲJŲ BIRŽELIO 14— 17 DD. ĮVYKIŲ MINĖJIMAS LONDONE.

Birželio mėn. 18 d. Londone gyveno lietuviai, estai ir latviai išpūdingai paminėjo 1941 m. birželio mėn. pirmąsias masines deportacijas iš Baltijos valstybių. Gražon CCC salėn susirinko, žinoma, daugiausia baltiečių, bet buvo ir jų kviestų draugų — vietinių gyventojų. M-nėjimas pradėtas Kanados Himnu. Anglų kalba paskaita apie Baltijos tautų tragediją skaitė latvių prof. Dreimanis. Estas Jaaku, latvis Liepiņš ir lietuvis A. Patašius kalbėjo kiekvienas savo gimtąja kalba. Sugiedoti visų tijų tautų himnai.

Meninę dalį pradėjo latviai. Jų operos solistas J. Nēdra, fortepionu palydint angliai p. Grey, nuotaikingai sugiedojo Kalninės kompoziciją „Kankiniai“ ir Garuta komp. „Tikėjimas“. Nedidelukas latvių choras darniai atliko: „Viešpatie, išgirs sk savo žemę vaijojant“ ir „Keleiviai“.

Želio 20 d. lanko Šaulių sąjungos delegacija, su kuria jis fotografuojasi, o VDV visoms reikacijoms siunčia fotomaterijas ir dienraščiai turi jas dėti ir kelti visuomenės entuziazmą ir pasitikėjimą nauja „liaudies valdžia“.

O tuo pačiu metu per Vilnių Kauną ir Lietuvos miestelius ir kaimus vis ritis naujos raudonarmiečių voros, rieda tankai ir padangėse užauja bombos... (D. b.)

KRIMINALINĖ AR CIVILINĖ BYLA?
MES SUTEIKAME JUMS
TEISINĖ - KALBINĖ PAGALBA

Tvarkome imigracijos, pilietybės, palikimų bylas; su darome daibo, buto garantijas, dokumentus, patvirtintus vertimus; tarpininkaujame nuosavybę perkant, paroduojant; atstovaujame įmonėse, įstaigose; teikiame visokeriopą informaciją; giname Kanados ir kitų kraštų lietuvių interesus. Jums patarnavimus atlieka teisininkai ir kalbininkai, studijavę Amerikos bei Europos universitetuose.

JONAS JUŠKAITIS
108 St. George St., Toronto, Ont., Canada. Tel. KI 1494
Skyrius: 750 Dundas St. W., Toronto; Tel. WA 0006

Mesine ir maisto produktai
SAVININKAS JUOZAS PAPLAUSKAS
1918 FRONTENAC, MONTREAL
TEL. FA 0209

2450 ST. CATHERINE E. — — — MONTREAL
Viena minutė kelio nuo Lietuvių Klubo
MIKE GROCERY
SAV. MIKAS REINETAS TEL. CH. 0989
Alus. Didžiausias įvairių prekių pasirinkimas. Geriausia vieta siuntiniams paruošti siuntimui į Europą. Vietoje supakavimas ir pašto patarnavimas be atskiro atlyginimo.

PASIDARYKIM ATEITĮ BE RŪPESČIŲ — APSIDRAUSKIM ŠIANDIEN
Aib. NORKELIŪNO AGENTŪROJE
MONTREAL ENTERPRISES REG'D.

Vienintelė lietuviška apdraudos agentūra, kuri draudžia nuo įvairiausių nelaimių, gaisrų, susirgimų ir kt., patarnauja susidūrus su valdžios įstaigomis, pirkimais, dokumentų vertimais statybai paskolomis ir tt. Skambinkite telefonu arba užkikite:

Kasdien:
5505 13th Ave. Rosemount,
Montreal, Que.
Tel. AM 0342

Antradieniais:
7682 Edward St.,
Ville Lasalle, Que.
Tel. TR 8112.

Siuntinys Nr. 14—\$5.80
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. cukraus
1 sv. marmelado
1 sv. kiaulienos mėsos
2 gab. tualet. muilo

Siuntinys Nr. 19—\$9.95
4 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarino
2 sv. marmelado
4 sv. degintos kavos
4½ sv. cukraus
2 gabalai tualet. muilo

Siuntinys Nr. 25
E. 10 sv. grynų kiaulinių taukų \$ 4.25

Siuntinys Nr. 30
A. 5 sv. deg. kavos \$ 5.50
B. 5 sv. degintos kavos 5 skard. dėž. \$ 5.80

Siuntinys Nr. 42—\$6.95
2 sv. (be 2 ozs.) sviesto
2 sv. 3 ozs. rūkytų lašinių
2 sv. 3 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. šokolado
1 sv. 2 ozs. cukraus
1 sv. 2 ozs. degintos kavos

Siuntinys Nr. 63—\$9.95
2 sv. 3 ozs. rūkytų lašinių
2 sv. 3 ozs. piln. rieš. sūrio
2 sv. 3 ozs. cukraus
2 sv. 3 ozs. ryžių
2 sv. (be 3 ozs.) k. taukų
2 sv. (be 2 ozs.) margar. 1 sv. kakavos
1 dėž. (400 gr.) grietinės

Siuntinys Nr. 74—\$4.70
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. nedeg. kavos
1 sv. 2 ozs. avižinių dribs
1 sv. 2 ozs. cukraus
1 sv. 2 ozs. pilno rieš. sūrio
¼ sv. šokolado
1 dėž. (400 g) margarino
1 sv. pieno miltelių

Siuntinys Nr. 77—\$6.90
2 sv. (be 2 ozs.) sviesto
2 sv. (be 2 ozs.) k. taukų
1 sv. kakavos
1 sv. šokolado

Siuntinys Nr. 90—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 93—\$6.95
5 sv. degintos kavos
5 sv. kiaulinių taukų

Siuntinys Nr. 94
A. 5½ sv. šokolado \$4.50
B. 8 sv. bičių med. \$4.80
C. 5 sv. kakavos .. \$3.40
D. 10 sv. džiov. slyv. \$3.60
E. 5½ sv. margar. \$3.50

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 99—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr.

MONTREAL

LIUDNUJŲ SUKAKTUVIŲ MINĖJIMAS MONTREALY

Ypatingu sutapimu, Montrealy 10 metų Lietuvos okupaciją ir 9 metų masinio Genocido pradžią pradėta minėti Lietuvių Dramos Teatro atidarymu Montrealy.

Sekandį dieną, birželio 18 d., Lietuvių parapijos bažnyčioje buvo gedulingos pamaldos, kuriose dalyvavo lietuviai, latviai ir estai su savo vėliavomis. Lietuvių buvo tautinė, savanorių skautų vėliavos.

Po pamaldų prie Nežinomojo Kareivio kapo, Damnijos skvere, susirinko trijų Pabaltijo tautų žmonės, gal, du ar trys tūkstančiai su savo vėliavomis, chorais, plakatais anglų ir prancūzų kalbomis, kuriuose buvo įrašyti antiegenocidiniai, antlokuaciniai ir kanadiečius įspėjantieji šūkiai.

Apie 14 valandą, giedant Kanados himną, trys mergaitės, pasistūčiusios gražiais tautiniais lietuvų, latvių ir estų rūbais, prie Nežinomojo Kareivio kapo uždejo gražų gyvų gėlių vainiką.

Dienos prasmę ir reikšmę plačiai anglų kalba apibūdino Gediminas Rukšėnas ir prancūzų kaba — Stasys Daukša.

Protarpiais giedant estų, lietuvių ir latvių chorams, sekusiems po kiekvienos tautybės kalbėtojo tautine kalba, tautinius himnus, kalbėjo estas, latvis ir lietuvis (p. Kęsgaila, kurio kalba idėta antrą „NL“ šio nr. puslapį).

Vieną svarbiausių minėjimo momentų sudarė Kanados darbo viceministerio ir Kanados parlamento atstovo p. Cote d'Yvovimas minėjime ir kalba, kurioje jis Kanados Vyriausybės ir Kanados vardu pareiškė pavergtųjų tautų žmonėms užuojautą, pažymėjo jų meilę laisvei ir linkėjo laisvame Kanados krašte rasti tinkamą prieglobstį. Jis pareiškė viltį, kad teisybė, teisėtumas ir teisė laimės.

Minėjimas buvo užbaigtas priėmimu rezoliucijos, kuri dedama skyriumi ir kurią nutarta pasiųsti Kanados ir Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausybėms ir Jungtinių Tautų Organizacijai — UNO.

JAUNIMO ŽINIAI

YMCA 183 St. Catharine E. persikėlė į naujas patalpas 5550 Park Ave. Kiekvieną šeštadienį 9 — 1 val. vyksta šokiai, kuriems groja višioms žinomas, o dabar dar pa didintas „Lithuanica“ (brolių Lapinų) orkestras.

DEMESIO IŠKYLOS DALYVIAMS I. ST. HILAIR

Išvykstame sekmadienį, birželio mėn. 25 d. 11 val. prieš pietus. Vieta: kampas Papi-neau ir Sherbrooke, Lafontaine parke. Kviečiame pasiimti sumuštinėlius, gėrimų bus galima gauti vietoj nuvažiuojus.

Iš St. Hilair bus grįžtama apie 7 — 8 val. vakaro. Visi dalyviai išpėjami nesivėluoti išvyksime punktučiai 11 val. prieš pietus.

Akademinis Sambury.

I PREMJEŲ ATILANKĖ DAUG AMERIKIEČIŲ

Iš JAV į Lietuvį Dramos Teatro Montrealyje atidarymą atsilankė daug tautiečių iš JAV. Be „Živilės“ autorius, Antano Škėmos (iš Brooklyn) premjeroje atsilankė iš Hartfordo p. Dikinių šeima, iš Spring Valley, N. Y., p. V. Čižūnas, iš N. Y. p. Širvydas, o dr. Namikas dukart savo automobilu važiuo į JAV teritoriją ir atvežė į premjerą net se-

Lietuvių šv. Kazimiero Parapijos Komitetas š. m. birželio mėn. 25 d., sekmadienį, 4 val. po pietų parapijos salėje rengia

JONŲ VAKARIENĖ

Bus turtingi stalai su minkštais ir kietais gėrimais ir šokiais.

Visi maloniai kviečiami atsilankyti

Ižanga \$ 1.25.

„ŽIVILĖS“ SPEKTAKLIS

Beveik nejučiomis Montrealy įsikūrė Lietuvio Dramos Teatras — pilna to žodžio prasme. Net nuostabu — profesionalų teatrą. Gausiai susirinkę montrealiečiai birželio 17 d. žiūrėjo vis dėlto tikro dramos spektaklio. Kai kas, nesigilinęs į galimybes, net nepatikėjo ir dėl to neatejo. O atėjusieji pamatė ir sutiko: faktas tikras — spektaklis. — Tat nors trumpai jį aptarkime.

VEIKALAS. Antano Škėmos „Živilės“ tema paimita labai originaliai — net trigubai sulegendinta. Živilės legenda parodyta trim istoriniais etapais. Nors tas „kartojimasis“ tartum veiklą suschematina, bet kadangi legendos traktavimas kiekvieną naują kartą yra naujas, savaimingas ir būdingas laiko sąlygoms, tai Živilės legendą daro dar įdomesnę.

Živilės, kaip Eglės žalių karalienės, legenda labai graži ir, žiniūnai sako, grynai lietuviška. O jos prasmė, trumpai sakant, tokia: nereikia pasiduoti menkiems, laiko aistrų pagunamiesiems, viliojimams, kurie nėra pastovūs, nei didžios vertės, reikia siekti kilnių tikslų ir laikytis tvirtų nusistatymų. Oypač — neišduoti didžios vertės dalykų.

A. Škėmos dialogas stilingas, mintingas, gražus ir skambus. Didelis sceningumas ir patrauklumas. Todėl „Živilė“ žiūri, klausai ir negali gyvu su sidomėjimu nesekti. Nors veiklas autorius, tobulumo sumetimais, dar reikėtų peržiūrėti, bet jis, ilgas dabar, tris valandas žiūrėmas dideliu patrauklumu ir įdomumu.

PASTATYMAS. Jurgis Blekaitis daug davė tam patraukliam „Živilės“ įsminimui scenoje. Padaryta daug labai idomių mizanscenų, kurios įvykdytos bendrojo plano apimtyje — meniška rimto ir stilingo plano. Statytojo užsimojimas, kad legenda kiekvienoje epochoje būtų skirtinga, savaini ga. Ir tas gražiai pasisekė.

J. Blekaitis legendos traktavimo planas visokiu atveju yra labai rimtas pergalvotas, sukoncentruotas ir, pasakytina, turtingai scenos meno prasme įpavidintas. Mizanscenos, veiksminių ir balsinių artistų priemonių panaudojimas yra tikslingas ir stiprus. Palydimeji dalykai, kaip muzika, giesmės, dainos, labai veikaliai išpūdingumui padeda. Labai tiko pastatymo leimotyvu paimtoji Raveio „Pavana“, ant ram veiksmui Chopinas, maldingiesiems momentams Ave verum, Adoramus te, Naujajai „Marija, Marija“ (išpildyta op. col. E. Kardelienės su muz. Piešinos vargonais ir jo jo vedamu oktetu), originalios senovinės dainos ir ypač ju „Tu, dobilėi“ (solo E. Kardelienės), Vilniaus varpai ir tt.

Pažymėtina, kad nieko nebuvo banalaus. Galima nesutikti su tų momentų traktavimu, bet meninio lygio aukštis — perdėm išlakytas. To dėl pastatymas daro stiprų įspūdį, momentais jaudinanti, iki sielos gelmių.

SCENOVAIZDIS, kurį davė dail. A. Bielskis, pritaikytas šio teatro sąlygoms, bet visiškai pakankamas sudaryti gerą ram vaizdą. Nedaugeliu priemonių pasiektas geras tikslas. Reikia ir tai pasakyti, kad K. Veselkos, kaip dailininko ir meisterio meninis dekoracijų realizavimas, labai imponantiškas.

SAVAITINĖ APŽVALGA

(Atkelta iš 1 pusl.)
ryti pasiūlymai susilaukė atvirksčių pasekmių.
Daugelio specialistų nuomone,

reikia būtinai atstatyti karinį Europos pajėgumą, kad ji galėtų tikrai pasipriešinti Sovietų Sąjungos agresijai.

Iš to išeinant, padaryti SSRS ir JAV karo biudžetų palyginimai. Pasirodė, kad SSRS karo reikalams paskyrė apie 20, o JAV tikrai apie 13 bilionų dolerių.

Idomus JAV užsienių reikalų sekretoriaus D. Achesono

kas. Gal kiek nesiderino su bendru vaizdu dailininko klišiškai pavaizduotas langas, kai visur kitur to stiliaus nebuvo matyti. Tačiau tai smulkmena palyginus su gražia visuma.

VAIDYBA. Rašyta ir nerasyta tiesa, kad be aktoriaus spektaklio nėra. Jo nepadarė nei autorius, nei dekoratorius, nei statytojas, — jį padaro aktorius. Ir jeigu birželio 17 d. mes matėme spektaklį, tai vis dėlto dėka aktorių, kuriems gražiai pataikino režisierius J. Blekaitis.

Reikia pasidžiaugti, kad aktorių sudėtis buvo graži, pajėgi, ir net stipri. Beveik visi jie dar jauni, ypač kai kurie — jau patyrę. Bet už tai kupini energijos, užsidegimo ir nešaukto galių. Jie visi kūrė jaunatvišką užsidegimą ir tas jėms sekėsi.

Živilės rolėje buvo Birutė Pūgelėvičiūtė. Gera išpūdi darė stipri ir graži jos vaidyba. Stipri ji itin techninė. O tai labai svarbu, nes aktoriui technika yra būtina. Be to, ji jautri ir temperamentinga. Visi stipraus susikaupimo momentai buvo didžiojo meniškojo aukštumoje.

Jos partneris Gluosnis Leonas Barauskas vienas gal, jau niausių, bet labai gerų duomenų ir labai gabus. Jo Gluosnis, kaip gluosnis, svyravo, bet ir buvo šilto širdies jautrus ir išpūdingas.

Karijoto, visur atstovaujantis senas pažūras, asmenį vaidavo Juozas Akstinas. Jis, aktorius žymiai gabumų, gero skonio ir gerai jūtantis meninį sąskaitą. Jis davė palyginti labai skirtingus Karijoto vaidmenis. Jeigu pirmame veiksmame jis lyg ir peidėjo, tai jau už tai režisierius imasi atsakomybės. Žodžiu Karijotas buvo patikimas ir įtikinamas.

Algimantas Dikinis, kuriam teko vaidinti Ašauto vaidmenį, nebuvo nesimpatiškas. Savotiška jo logika, jaja pagrįsta elgsena kažkada darė jį ir tulos tiesos išsakytoju. Jis gražiai sugebėjo Ašauti vesti per visus tris liūdos veiksmus ir visur būti gyvu ir labai patikimu. Jis turi jau patirties ir gražiai moka panaudoti vaidybinę techniką. Ašautas dar dėl to išėjo vaizdus ir ryškus, vėnas gražiausiai su kurtų personažų.

O visus juos gaubė legendos fantazija, kurios gėlmėsnis gilino Svajūnas — Kazys Veselka. Žilstelejusio jaunuolio lyrika skambiu žodžiu, lakia mintim perkėlė žiūrovus į legendarinę aplinkumą, ar ji siekė tautos amžių glūdumas, ar se nesnių kovų laikotarpius, ar tikslai laikus, kurių kraujas ir dabar tebešvieja ir ašaros dar nenudžiūsta nuo skruostų...

Taigi, turėjome spektaklį. Spektaklį, kurį sekėme piasdandžia širdimi, susikaupe ir jo visiškai užvaldyti. Vaidinimo metu nejutome kėdžių, nematėme kaimynų, — tikslai gyvenome tuo koncentruotos minties ir sodraus vaizdo bei akustinių išpūdių sugestijomis, kuriuos žiūrovams trims valandoms tartum sustabdė laiką, visus įvykius ir kitą gyvenimą. Taigi, turėjome spektaklį. Ir norime daugiau tokių turėti. Ir visuomenė, kuri labai nuosirdžiai padėjo realizuoti spektaklį, galėjo pasidžiaugti, kad meisterio meninis dekoracijų realizavimas, labai imponantiškas.

J. Kardelis.

TORONTO

14 — 15 BIRŽ. MĖN. DIENŲ MINĖJIMAS.

Šis liūdnas ir skaudus mūsų tautai minėjimas, įvykęs 18 d. birželio, praėjo labai išpūdingai.

11 val. ryto, buvo gedulingos pamaldos, po kurių tuojau rikiavosi eiseną į nežinomojo kario kapą. Lietuvių eiseną, nešina gražiu vainiku, prie Bathurst parko susitiko su apie dešimties tūkstančių ukrainiečių eiseną ir kartu žygavo iki miesto rotušės, kur buvo atliktos bendro skausmo atžymėjimo ceremonijos, pareiškėsimas vicšas protestas dėl žiaurių komunistų veiksmų, padėti vainikai.

Pabaltiečių Federacija, minėjo bendrą visų trijų tautų skausmą United Church salėje. Minėjimą atidarė lietuvių gen. konsulas V. Gylis ir po savo kalbos iškvietė Toronto Universiteto prezidentą prof. S. Smith, kuris pasakė susirinkusiems labai jautrią ir išpūdingą kalbą, išreiškė pabaltiečiams gilią užuojautą, pareiškė simpatiją visiems, kurie besigelbėdami nuo žiaurios komunizmo teroro atvyko į šią šalį ir linkėjo čia rasti tikrą užuojautą kol ateis galimybė vėl grįžti į savo namus. Po jo kalbėjo estas, latvis ir lietuvis.

V. Gylis savo svarbiu žodžiu priminė lietuviams, kad tėvynės ir tautos nelaimės darbuose mes toli gražu per mažai atliekame našaus ir rūpestingo darbo ir nuosirdžiai kvietė visus vieningai burtis ir petys petin visomis išgalėmis ir progomis dirbti bendrai ir garsiau šauktis į pasaulio sąžinę dėl mūsų skaudžios nelaimės.

Meninėje dalyje su labai gražiai pritaikyta programa pasirodė estas, latviai ir lietuviai. Sol. J. R. Simonavičius padainavo anglų kalba „Tėve mūsų“ — A. Haymolote ir Chopino Improvizaciją.

Seniai, seniai begirdėtas V. Verikailio vyrų oktetas atliko lietuvišką pareigą sutikus užimti vietą, staiga ir netikėtai atsakiusio, kaip kalbama, dėl piktų žmonių intrigu. A. Narbuto vyrų choro, kurs jau net į programą buvo įtrauktas. Oktetas, labai jautriai padainavo tris liūdos daineles. Paskutinį padėkos žodį tarė už atsilankymą į šį mūsų trijų tautų bendrą liūdos minėjimą prof. S. Smith, United Church kunigui už suteiktą savo bažnyčios minėjimui, Amerikos konsul Kanadoje su poniu ir kitiems pareigūnams už parodytą simpatiją savo atsilankymu ir bendrai visiems atsilankiusiems, kurių buvo tiek daug, kad net stovinčių buvo daugybė. Tuo, minėjimas ir baigtas. Šio liūdos proga, org. kom. skelbia aukų rinkimą iki birželio mėn. 25 d. Visi lietuviai jauskime pareigą neatsakyti savo aukos atsilankantiems aukų rinkėjams, nes tuo paremsime Tautos Fondą ir svarbių darbų eigą.

Dalyvis.

TORONTIEČIŲ ŽINIAI.
Toronto Lietuvių Organizacijų Komitetas, suruošęs š. m. vasario mėn. 16 d. Nepriklausomybės Šventės minėjimą, baigė savo veiklą, nes visas jos vykdytas funkcijas perėmė KLB Toronto Apylinkės LO K.

Toronto Lietuvių Organizacijų Komitetas iš vasario 16 d. minėjimo metu surinktų pajamų, padengus su minėjimo parengimu susijusias išlaidas, \$ 440.00 (\$398.19 USA valiuta) persiuntė Amerikos Lietuvių Tarybai — Tautos Fondo sąskaiton, o \$ 26,86 perdavė KLB Toronto Apylinkės LOK.

Šia proga skelbiamas ALT sekretoriaus 1950. VI. 9. raštas buv. Toronto Liet. Org. Komiteto Pirmininkui: „Gerbiame, ALT Vykdomojo Komiteto vardu nuosirdžiai dėkoju Toronto Lietuvių Organizacijų Komitetui ir visiems aukavusiems už Tamstos atsiųstą \$ 398.19 auką. Tai verta dėmesio parama Lietuvos laisvinimo akcijai.

Jonas Juškaitis.

NAUJA LIETUVIŲ VALGYKLA.

Lietuviai — p. Preikšaitis, ir p. Daugėla — nusipirko valgyklą 1330 Dundas St. W. Atrodo, kad Dundas West gatvė tiks lietuvių būsenierių ir amatinkų centru. (R.)

SUSISIEKIMO NELAIME

Grįžtant A. Klimui su dviem draugais ankstyvą sekmadienio rytą iš šaunių lietuviškų vestuvių, jo vairuojama mašina susidūrė su kitomis dviem automašinomis. Byla gint pavaista lietuviui teisminkui Jonui Juškaičiui. (R.)

Siunčiu gautos sumos pakvi-tavimą tikėdamasis, kad ir atei-tyje Toronto lietuviai ir darbu ir aukomis remis mūsų pastan-gas kovoję dėl Lietuvos lais-vės ir nepriklausomybės. Linkiu geriausio pasisekimo. Su pagarba P. Grigaitis, ALT Sekretorius“.

Iš savo pusės buv. Toronto Lietuvių Organizacijų Komite-tas visiems torontiečiams reišk-a širdingą padėką už paro-lytą didelį lietuviškųjų reika-lų supratimą ir visokeriopą pa-galbą komiteto veiklos metu. Buv. Toronto Lietuvių Organi-zacijų Komitetas.

LINKSMAS JONINIŲ LAUŽAS

Birželio 24 d. Toronto skau-tai — skautus ruošia miesto pa-krašty tradicinį Joninių laužą, i-kurį nuosirdžiai kviečia atsil-ankyti visus tautiečius. Nor-inčius dalyvauti prašome rink-tis 6 val. pp. prie parapijos baž-nyčios. Iš ten skautai padės svečiams bei klaidžiojimų nu-vykti į laužo vietą.

Tuntininkas.

VYTIS — DENTONIA 2:1

Vykstančių Toronto 1-sios diviziono futbolo pirmenybių antroje fazėje „Vyties“ birž-lio 12 d. įvykusios rungtynės su kanadiečių Dentonia klubo baigėsi 2:1 (2:1) mūsų kičių naudai. Pirmą įvartį pasiekia priešininkas, po ko lietuviai su-krusdami išlygina ir greit cent-ro puolejo priešininko persvertia savo naudai. „Vyties“ puolimui dar trūksta racionališio susi-pasavimo ir atskiriems žaidė-jams didesnės savarankiškumo iniciatyvos, kurios nesimo pa-sekmėj nukentė šaudymais ir neišnaudojamos susidariusios progos.

Mūsų kičių vartuose su gra-žiu pajėgumu debiutavo P. Puškorius, kuris dėl darbo są-lygų apleidžia Toronto ir iš-vyksta atgal į kasyklas.

Birželio 17 d. pirmenybių rungtynės Oshawoje su Osha-wa City komanda baigėsi 1:1 (0:1). Žaidimą veikė stiprus vėjas ir lietuvių puolimo delsi-mas, dėl ko silpnesnis priešin-nikas pasiėmė sau vieną pirm-e nybių tašką. Visą antrą puslį ži aikštėje dominavo lietuviai ir tikros įvartinės progos liko atskirų žaidėjų neišnaudotos.

24 min. iš susidūrimo pasiek-tas A. Butos įvartis buvo šalis ko teisejo nuoskaitytas.

„Vyties“ futbolininkai šia-me rate dar turi 3 pirmenybių susitikimus su Commodores, Stewart ir 7000 Club komando-mis. Ligšiolinis balansas rodo 4 laimėtas, 2 lygiomis sužais-tas ir 1 pralaimėtas rungtynes. Atsiekiti 10 taškų prie 10:8 įvartijų santykio. — alpuk —